«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Ղրշ.
» ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 108 »
» ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 25 Ֆրք.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ — 10 PARAS

آره ولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درغليه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ

«ԹԱՆԳԱՐԱՆ ՀԱՅՐԵՆԻ ՀԱՏՈՒԱԾՆԵՐՈՒ»

(Շար. երէկի թիւէն)

142. Երկարաժամանակեայ (խորթ, դժուարահունչ և ծանրադանդաղ բառ. տարիկա Մխիթար Աբբայի բառն է, անոր բառգիրքին մէջ հիւրընկալուած է, բայց երկայնժամանակեայ ձեւով, ա յօղակապին կորսուամաբ։ Մ. Նաթանեան կը հաճի՞ արդեօք ի՛նչ դիտումով «երկարաժամանակեայ» ածականը գործածած ըլլալը յայտնել։

163. «Բնութիւնը առատօրէն ուզածին չափ ցանցնած է նախշուն ծաղիկներ». ի՞նչ ըսել է «առատօրէն ուզածին չափ». չըլլայ գերազատիւ յօղուածագիրն ուզածին չափ առատութեամբ» ըսել ուզած ըլլայ։

176. «Որոնք չորցած արմատներ կը լեռուին»։ Լեռուլ՝ թողուլ բային այս երկիմաստութիւն կը ծնցունէ նախադասութեան մը մէջ իր խոնարհումներուն ատեն։ Այսպէս կը բողուին եթէ ըսեմ, ներգործական անկատա՞ր է թէ կրաւորական ներկայ։ Պէտք է խորշիլ մինչ այս կերպ երկուանքէ։

88. «Կը թրթռայ ձայնդ անկաս»։ Բանանք Առձեռնը. անկաս ածականին դիմաց կը դնէ «որ չի ծամուիր. տճկ. չիյնէնմէզ». մինչ պարտ էր ըսել Թարգմանիչն անկասելի. յանգի սիրուն պէտք չէ կարծեմ հայ լեզուն չարափոխել։

102. Շուրջբոլորը (մէ՛կ բառ՝) որ ո՛չ գրբր. ի մէջ գոյութիւն ունի, ո՛չ ալ աշխ''. ի. շրջաբոլոր ածական մը ունինք միայն որ բոլորակ կը նշանակէ, մինչ հոս շուրջբոլորը aux environs de ի իմաստով կիրակուած է, եթէ չեմ սխալիր։ Կը խնդրուի «յիշատակելի զատիկ մը» յօղուածը ստորագրող Տիար Յ. Գուրգէնէն մեզ լուսաբանել այս պարագան։

103. «Ճշմարտութիւնը կը զանազանէ ստուէն, բարին՝ չարէքէն և անասունը՝ մարդէն»։ Պէտք է ըլլայ բարին չարէն, չատ շատ կարելի էր ըսել բարիքը չարիքէն. ինչ''. էջ 123. բարիք կ'ընէ միջս չարիքի փոխան։ Բաղդատականի մէջ եզրերը նմանադէմ պարտին ըլլալ։

105. Պօրօն. աւելի ճիշդ արտասանութիւնն է Պօրբըն. ինչ''. 235 էջին մէջ Միլըրն գրուեր է՝ անգլ''. ուղիղ արտասանութեամբ։

138. «Բիչ մը ա՛լ աւելի վար կը քաշէ գլուխ». ա՛լ աւելի վար ստացականով ձեւին քով կամացցունող քիչ մըն հակառական դարձուցած է գործողութիւնը։ Պէտք էին ըսել կամ ա՛լ աւելի վար, և կամ, քիչ մըն ա՛լ աւելի վար (գիր ադտաշա)։

134. Առնչութիւն. այս բառին մէջէն ը տառին կորսուած օրէնքի հակառակ է —հակառակ գործածուածն ալ կայ ըլլալուն,— քանի որ ը տառը վերածումն է ի ին և որ ըստ օրինի չպարտէր իյնալ երբեք։ Բախելին համար ինչպէս որ ըսելիքնին ըսեր էին, թող ասոր համա՛ր ալ ըսէին և զգուշացունէին առընչութիւնն տառանց ը ի գրել տալէ աշակերտներու։

198. և 214. Բախել և բաբախել բառերուն համար ըսուածները նոյն են. երկրորդ անգամ կրկնելու հարկ չի կար. կէն ա կօ, կէն օ կօ։

311. «Խօրհրդարանին անուելի աշտարակներուն դէմ»։ Հսկայ, հոյակապ, կամ պճպուռ, ասոնք կը հասկնամ՝ ակնարկըւած աշտարակներուն վիթխարի բարձրութիւնը նշելու համար, երբ մանաւանդ գրողը հիացումով է խօսած ատոնց մասին։ Բայց անուելին՝ «սոսկալի գեղեցիկ»ին կամ «սոսկալի կը սիրեմ»ին կը նմանի։ Այնպէս չէ՞, լուսահոգի՛դ Պետիկեան։

302. «Կը սկսէին հնչել բոլոր եկեղեցիներուն զանգակները... մեռելական զանգիւնով մը որ կուլար, կը հեծէր, կը թախանձէր, յետոյ կը բորբոքէր և իրարու կը խառնէր բոլոր հնչիւններր». (զանգի՞ւնն էր որ հնչիւնները իրարու կը խառնէ եղեր չէն է մի զանգակներն էին որ կը խառնէին)։ Պարբերութեան մը դաշնակութիւնը կը կայանայ անոնց ամէն մէկ անդամներուն զուգաչափ և քարեյարմար տեղաւորումին մէջ։ Անդամներ ըսելով պէտք է հասկնալ այն նախադասութիւններն որոնցմով բաղկացած է պարբերութիւնն։ Արդ, այս պարբերութիւնը louche է,—ինչպէս պիտի ըսէր Փրանսացին։ Իբր աղօտ չարուրանք, կարելի է ցոյց տալ նաեւ 113րդ. էջէն՝ վեց տողնոց երկրորդ հատուածը, զոր նոյնութեամբ մէջ բերելու յոգնութիւնս կը խնայեմ ես անձիս։ [Գանգիւն և հնչիւն տարբե՞ր բաներ են արդեօք։]

27. «Այս ձուկը կ'աղեն ու կը չորցընեն, և մեծ առուտուրի առարկայ է։ Ջուկն առաջին նախադասութեան մէջ սեռի խնդիր, երկրորդին մէջ տէր բայի. չըլլար։ Ա. նախադասութեան մէջ երկու ներգործական բայերն եթէ կրաւորական դրուէին՝ պարբերութիւնն անքերականական ըլլալէ պիտի փրկուէր։

62. Շրջագիծ.—«Որ և է մարմնոյ կամ երկրաչափական ձեւի շրջապատող գիծը» («որ և է հեզուկի պարփակող տակառը» կ'ըսուի՞.)։ Մարմնոյ և ձեւի սեռականներն անորոշ հայց. պէտք էին դրուիլ։

12. «Բոժոժաւոր օձերը որոնք frnդալ կը կոչուին (փոխանակ ըսելու հյ. խարամանի բառը, կամ «գաղ. crotale կը կոչուին»։ Ի՞նչ տարբերութիւն ունի այս խօսքը սա խօսքէն. «Զարերը որոնք մեծան կը կոչուին»։

69. Ախրիզան.—...«Բոյս՝ որուն տերեւները պատերուն և ոստերուն կը փաթթուին։» Բառին սահմանումին մէջ որոշ չէ թէ այդ բոյսն ո՞ր կամ որո՞ւն պատերուն, և ո՞ր ծառին ոստերուն կը փաթթուին։ Անորոշ թողուելու էին այդ երկու յոգն. տրականները. «պատերու և ոստերու։»

63. «Իմ խօսքերս ֆրնս. ի պիտի թարգմանէ քարեկամս» ու քանի մը տող վար ...«ինք պիտի թարգմանէ ֆրանսերէնի»։ Աւելորդաբանութիւն՝ որ յօդուածը ստորագրողին «մէկ գրուածքէն հաւա ռօsnուած» ծանօթութիւնը ջուրը կը ձգէ։

65. Հայրական տունէն թեւածեց հեռու (թռչնիկը)։ Աւելի տրամաբանական էր զուրցել սլացաւ կամ թռաւ, թեւածեցին տեղ։ Թռչուն մը նախ կը թեւածէ, վե՛րջը կը թռի. մանաւանդ որ հեռու մակբայն ալ թեւածել բային մեղմութեանը հետ հակասական է արդէն։ Թեւածելը գաղ. battre des ailesն է, որուն կը յաջորդէ s'envoler, ինչ. Բառմէնէն ծանօթ սա դրուագն ուր սէրը նախապէս թռչունի է նմանցուած,— «L'amour que tu croyait surprendre, battit de l'aile et s'envola!»։

68. «Թթենիի փունջերը որոնք կախուած են մացառներուն երկայնքն ի վար». գաղ. mûr բառը թէ՛ թութն է և թէ մոռմենիին պտուղը. ասոր համար թարգմանիչը չփոթութեան է մատնուեր, այլապէս ի՞նչ բան ունին մացառներուն երկայնքն ի վար թթենիի փունջերը։ Mûr = հայ. մոր։

119. Խռչկոր, խռչկորակ. այս երկու բառերուն ուղղագրութիւնը սխալ է. կամ գրուելու էին խոչքոր, խոչքորակ, և կամ խոճկոր, խոճկորակ։ Այս վերջին ձեւն աւելի գործածական ու նախապատիւ է։ Ճ. և չ քմական տառերուն կ. և f կոկորդային տառերուն իրարմէ ունեցած կակղութեան և թաւութեան աստիճաններն՝ ինչպէս նաեւ ուղղագրական ներդաշնակութեան օրէնքներն անշուշտ ինէ շատ քաջ գիտեն Թանգարանի հեղինակները։

Բ. ԲԱՌԱԳԻՏԱԿԱՆ

228. «Գահաւորակ (litière)»։ Գահաւորակը = հայ. լկsիքն է, թրք. թախթիրէվան, և palanquinն է գահաւորակը, կամ, ուրիշ բառով՝ դեսպակը։ Էջ 189ին մէջ արդէն տարբեր ձեւով հրամցուած էին մեզ կառքերու տեսակներն ու հոն աւելի ուղիղ էր palanquinին մասը։

232. Կանացի հանդերձեղէններու անուանց շարքին մէջ՝ corsageին առաջք՝ բrnեnգգbus նորահնար բառն է տեղաւորուեր, մոռացօնքի դատապարտուելով հէք չփակ հայ. բառը որ ա՛յնքան ռովորական ու գործածական է, և զոր ռուսմանացին իսկ հիւրընկալած է (ռում. չիփակ)։

80. «Պապղալ» ռմկ. բառին առաջքը բերուած հոմանիշներէն կայծկլտալն անտեղի է։ Շողալ, շողշողալ, փայփիլ, փաղփողել, պաղպաջել, ասոնք իրար յիշեցունող կամ իրարու տեղ բռնող բառեր են, իրաւ. բայց կայծկլտալը բոլորովին տարբեր է։ Կ'երեւայ թէ գրբ. փայլատակել բայը թարգմանօրէն հրամցուցեր են մեզ, յանձին կայծկլտալ աշխարհաբար բային։

3. «Հեզիկ ու թեթեւ հով»ին հոմանիշներէն «ubrnնuhrs»ը չկայ։ Նւայլն մը պիտի փրկէր այս մոռացումը։

54. «Ցուռութ (թըլըսըմ, talisman)». հայ. բլագfն ալ դասուելու էր, ցորչափ գիտենք թէ բըլըսըմ, թալիսման և բլագf մէ՛կ աղբիւրի ջուրեր են։ Նոյն բառակոյտէն վտարուեր են յուռութուլանքը, թիլը, դրիճը և կզարթքը։ Ասո՛նք ալ ցուցադրուելու էին իբրեւ հայ լեզուի հարստութիւններ, ինչպէս եղած են այլ հոմանիշ բառի խմբումներու մէջ։

238. «Farandole, գեղջկական կայթ զոր գիւղացիք կը պարեն, տեսակ մը հօռա»։ Նախ, երբ կայթին «գեղջուկ» ըլլալը զուրցուեր էր, աւելորդ էր նորէն գիւղացիքը կրկնել, ֆառանտօլ բառին սահմանումին մէջ։ Ցետոյ, միթէ հօռային հարազատ հայերէնը չունե՞ինք. գու. ճօճպար, գրոց լեզուով՝ գեղապարու թիւն։

186. «Պօպօզիլ». ասիկա ռմկ. բայ մըն է և ժողովուրդին բերնէն ալ պոպօզուիլ ձեւով արտաբերուած է, կը նշանակէ չէ թէ «կծկուած նստիլ», հապա ցցուած, տնկուած մնալ։ Ածականն է պոպոզիկ, ինչ. պոպոզիկ մը կ'ցեր է (մազերը գլխուն վրայ)։

122. «Բաստեղ (բէստիլ), ռուպ (բէքմէզ), ձաւար (պուլղուր)». ասոնք երբ թրքերէնով լուսաբանուեր են, «կաթայ»ին յանցա՞նքն ինչ էր որ չոր գլուխ մնար ատոնց մէջ և դիմացը=(fեpհ) չի դրուէր, կեսարացիներուն պաշտած այդ հասարակ։

91. Էրզրումին դիմաց Կարին կամ Թէոդոսուպոլիս ըսել մոռցեր են. մինչ անդին Բրինքիպօ (Մեծ Կղզի), Գաղատիա (Էնկիւրի), Ոսկեքաղաք (Իւսկիւտար) են. իրենց տեղերուն յիշուած են անբացառ։

183. «Գիւղանկար. նորաբանութիւն մը որ կը համապատասխանէ ֆրնս. paysage բառին», Գիւղանկարի տեղ աւելի յաճախադէպ գործածուածն է դաշտանկարը, թէև ո՛չ մին և ոչ միւսը paysageը կրնան արժել, որովհետեւ ան միշտ գիւղ չէ, ոչ ալ դաշտ։ Առաջին անգամ Տ. Զօրաքեան վայրանկար բառը գործածեց յօդուածի մը մէջ, Խ. Ուզունըխեանի կերտած նորաբանութիւններէն քաղելով,— որ լաւագոյնն է կարծեմ։

156. Շալվարի նշանակութեամբ սրունապան գործածելը ճիշդ չէ կարծեմ, երբ անդին ունինք ծալւոր=(շալվար)։ Այս էջէն ալ Ս. Պատրիարք Հօր նկատառումին կը յանձնենք խոնարհաբար, քանի որ բառը գործածողը Ն. Սրբազնութիւնն է։

156. «Մեծ կօշիկ (չիզմէ)»։ Զիզմէին ճիշդ կ'ըսեն. քանզի որ և է կօշիկ որ փոքր չըլլայ, մեծ կը կոչուի և չի զատորոշուիր այն ատեն կօշիկին տեսակէն։ Նւ յետոյ, տանամաններու խմբումին մէջ մոռցուեր է զետեղուիլ սարմուճակը (galoche)։

148. Պաճարի հոմանիշներ չարուեր են անդեայ, ճախիր, արջառ (gros bétail) բառերը։ Հէք դուարը menu bétailի մէջ է դասուեր. մինչ ասիկա, ինչպէս գիտենք, sավարն է և մեծ կենդանիներու կիրարկելի է աւելի։ Միայն Հաճընցիներն են որ «տավար» բառով «այծի երամակ» կը հասկնան սոսկ։

158. «Վիշապիկ (serpenteau), օձի ձագ, կ'ըսուի նաեւ վիշապակ»։ Վիշապիկ թերեւս, բայց վիշապակ՝ երբեք, վասն զի այս վերջին ձեւով կատու կամ կուզ կը նշանակեն հին բառարաններ. յուն. էլուռոս։ Կարելի էր օձի ձագին օձիկ ըսել, քանի որ «ըլլանճըք» հիւանդութեան համար ունինք «օձիկ ցաւ»ը, և եազպին համար ալ օձիքը։ Կարելի էր նաև իժակորիւն ըսել, որ կայ ալ, կամ, որովհետեւ իժն էնկէրէն է, օձակորիւն նոր բառը կերտել, իժակորիւնին վրայ ձեւելով։

159. «Նաւ կ'ըսուի աւելի մեծ նաւերուն որ տեսակ տեսակ կ'ըլլայ, ինչ. առագաստանաւ, շոգենաւ, մարտանաւ, ցռկանաւ են.»։ Երբ քիչ մը վերօք նաւի ընտանիքէն ուրիշներ որակուած են թրք. գաղ. բառերով, ինչո՞ւ ասոնք թէական միայն, մանաւանդ ցռկանաւն որ չեէքիրին է, գաղ. galère։ Նաև ինչո՞ւ չը յիշուէր հայ. մօնեռն բառն որ բուն մավուճան է։ Ցետոյ ո՞ւր են չոգեմակոյկը (mouche), ծովատրմանաւը (torpilleur), նաւաձիգը (remorqueur), փոխադրանաւը, յածաւորակը, զբահաւորը, զբօսանաւը (yacht), պահականաւը, ձկնորսանաւն ու փրկանաւը։ Առօրեայ գործածութեան մէջ եղող այս բառերուն բոլորը մէկանց ներկայութիւնը թերեւս չի պահանջէինք, եթէ կուրի, կարկուրայի պէս հին բառեր անդաւորուած չըլլային նոյն խմբումին մէջ, մինչ անդին կայ ու կայ տակաւին fuesին և Նոյի պատմական sապանը հանրածանօթ։

131. Ցոլքին հոմանիշ բերուեր են շող, ճաճանչ, ճառագայթ, շառաւիղ։ Մինչ ասոնց ամէնքն ալ կրնան քիչ շատ համանշանակ մնալ իրարու հետ, բայց բնաւ ցոլքին (reflet) հետ, որ, մարմինի մը լոյսին, գոյնին անդրադարձումն է ուրիշ մարմինի մը վրայ. մինչ ճառագայթը (rayon) իր սարօքը՝ լոյսի ցայտքն է (jet de lumière) պարզապէս։ Իբր հոմանիշ դեռ կարելի էր թուել, նշոյլ, պաsէկ, կամ պաsէն, և շառայլ, որ շառաւիղէն եզակին կը թուի ըլլալ, ըստ բանասիրութեան։

241. Վրան բազմելու յատուկ կահերու կամ իրեղէններու թուումին մէջ չի կան օրինակի համար ծալաթոռը (pliant), ռռակմբանոցը (իւչ քէօչէ սէտիր), տապաստակը (մինտէր) են.։

217. «Խութ.— Ծովուն մէջ ցցուած ժայռ», ո՞ւր է անխուսափելի զաղիերէնը նորէն, écueil, récif, և ո՞ւր հոմանիշները, խարակ, վիմուտք։

(Շար.) ԹԼՈԳԻՍ

Երէկի Գրախօսականիս մէջ սպրդած սխալները։

Սիւնակ Բ. Նորութիւնն է = Նորութիւնն են։

Սիւնակ Դ. Մանրամիs ընթերցումի մը առարկայ ընելով «Թանգարանը», այդ... = մանրազնին ընթերցումի մը առարկայ ընելով «Թանգարան»ը, տեսանք թէ այդ...

Սիւնակ Դ. Այս բանը ամէն = Այս բանն ամէն...

Սիւնակ Դ. Օրինակները=օրինակներն։

ՆՈՅՆ

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Հացահատիկի լաւ հնտացու պատրաստելու եղանակը.— Ի՞նչ պէտք է ընել յաջողելու համար.— Առաջարկուած միջոցը դժուարաւ գործադրելի չէ։

Ինչպէս տարի ունեցանք գրելու արդէն, աշնանացանի պատրաստութիւնները սկսած են ամէն կողմ. խօսեցանք այն մանրամասնութեանց վրայ, զորս պէտք է ի գործ դնել լաւ պատրաստելու համար արտերը. բայց լաւ հունձք առնելու համար, չբաւեր միայն արտի լաւ պատրաստութիւնը. պէտք է որ ցանուած սերմն ալ խնամով պատրաստուած ըլլայ նախապէս. այս իրողութիւնը ճշմարիտ է ո՛չ թէ միայն հացահատիկներու (հուպուպաբ, céréales) այլ բոլոր բուսոց սերմերուն, ելունդներուն (եումrnւ, tubercules) և սոխերուն համար ալ։

Ռումէլիի կողմերը լաւ սովորութիւն մը ունին հողագործները. երբ հացահատիկներու արտերը կը հասուննան, գործաւորներ արտերուն մէջ պտըտելով լաւ և ընտիր հասկ ունեցող տունկերուն հասկերը կը փրցնեն և ձեռքերնին կրած կողովին մէջ կը լեցնեն. վերջը այդ հասկերը հաւաքելով, հատիկները կը զատեն և զանոնք կը պահեն յաջորդ տարուան համար, իբր հնտացու. այս կերպով գոյացած հնտացուին քանակը մեծ չըլլար, շատ շատ մէկ երկու գրիւ. բայց այդ մէկ երկու գրիւը յաջորդ տարին 15-20 գրիւ կրնայ արտադրել ամենայն դիւրութեամբ. ըսել է որ, երկրորդ տարուան մէջ 15-20 գրիւ հնտացու հացահատիկ կ'ունենանք։

Եւրոպական ագարակներու մէջ ալ աւելի առաջ կ'երթան. փորձով տեսած են որ հասկի մը վրայ գտնուած բոլոր հատիկները, իբր սերմնացու, միեւնոյն կարողութիւնը չունին. հասկը եթէ իր երկայնութեանը տեսակէտով, երեք մասի բաժնելու ըլլանք, երկրորդ՝ այսինքն հասկին մէջտեղի մասին վրայ շարուած հատիկները, իբր սերմնացու, ընտրելագոյններն են. հետեւաբար այս դրութեամբ, երեք մասի կը բաժնեն, նախապէս ընտրուած և փրցուած հասկերը և մէջտեղի մասին վրայ գտնուած սերմերը զատելով, զանոնք միայն կը գործածեն լաւ հնտացու՝ հացահատիկի պատրաստութեան համար։

Արդէն ուղղակի լաւ հասկեր ընտրելու գործողութեան պաշտf չէfմէf անունը կուտան Ռումէլիի կողմերը. անշուշտ լաւ կ'ըլլար որ այս դրութիւնը ընդունուէր և ընդհանրանար տակաւ Ասիոյ մէջ ալ. չենք պահանջեր որ, Եւրոպացւոց ըրածն (այսինքն հասկին մէջտեղի մասը առնել) ևս ընէին մեր հողագործները. սա՛ քիչ մը դժուարին խնդրեցեr է. մէկ անգամէն այդքան պահանջելը արդար չէ։

Շատեր սովորութիւն ունին հեռու տեղերէ հնտացու հացահատիկներ բերել. այնքան հետեւելի և յանձնարարելի սովորութիւն մը չէ, որովհետեւ ամէն երկիր, կլիմայի և հողի տեսակէտով, կը տարբերի իրարմէ. մէկ երկրի մը մէջ գտնուած և վաղուց ի վեր հոն ցանուած սերմը որ այդ կլիմային և հողին յարմարած է, եթէ ուրիշ երկիր փոխադրուելու ըլլայ, կարծուածին չափ լաւ արդիւնք չի տար. փորձով տեսնուած է մեր այս ըսածին ճշմարտութիւնը. հետեւաբար փոխանակ մեծ ծախքերով հեռու տեղերէ հնտացու հացահատիկ բերել տալու, աւելի խոհեմութիւն է, մեր երկրին մէջ գտնուած բայց անխնամ մնացած ըլլալուն համար, տակաւ քիչ մը այլասերած հացահատիկի տեսակները ազնուացնել. այս ճամբան հաւատացէք աւելի կարճ է։

Խնդիր է թէ՝ ինչպէ՞ս կարելի է տեղական տեսակները ազնուացընել. տե՛ս թէ ի՛նչպէս կարելի է հասնիլ այդ նպատակին. արտերը լաւ պատրաստեցէ՛ք, կատարելագործեալ գործիքներ գործածելով (սալլարօր, ձիու մանկեռ, գլան են.), զանոնք բաժնեցէք մասերու, որոնց մէջ յաջորդաբար պիտի ցանէք գետնախնձոր կամ եգիպտացորեն և կամ մարկղելու (չաբալամաq, sarcler) պէտքը ցուցընող մշակութիւն մը. այդ միջոցին արտը կ'աղբէք, եթէ պէտք եղած ուժը չունի. յաջորդ տարին այդ արտը կը ցանէք որ և է հացահատիկ, հողին տեսակին համեմատ. երբ հողին տեսակը կ'ըսենք, անշուշտ ըսել կ'ուզենք թէ աւազուտ հողերու մէջ հաճարը (չավswr, seigle) աւելի լաւ արդիւնք կրնայ տալ քան թէ ցորենը և կամ վարսակը։

Սերմը հողին յանձնելէ առաջ, պէտք է զայն արջասպել. որպէս զի սնկային հիւանդութիւն չի պատահի արտերնուդ մէջ, պէտք է որ շատ խիտ չի ցանէք.

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —178—

ՏԱՆԻԷԼ ԼԸՋԻՒԷՕՐ

ԱՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ՄԵՂՍԱԿԻՑԸ

Ժ.

ԽԶՈՒՄԸ

Ֆանի ամէն վայրկեան կը խորհէր. «Իմ պարտքս կատարեցի։» Իր փոքրիկ Թիէննոյին վրայ ձգած նայուածքը ի յայտ կը բերէր բուռն երջանկութեան փողփողում մը իր թառամած դէմքին վրայ։ Մանուընէ զատ ո՛չ մէկ բան այդ սիրասուն տղէն պիտի բաժնէր զինքը։ Տիկին տ'Էրքիւանսի այդպէս որոշած էր։ Առ այժմ Էթիէն պիտի բնակէր Օր. Ֆանիի ու Պ. տը Միրըվէրի քով մինչեւ որ վերջնական կարգադրութիւն մը ընէր կոմսուհին, որ ամէն օր տեսնելու կ'երթար իր զաւակը։ Բայց ի՛նչ որ ալ ըլլար այդ կարգադրութիւնը, իրարմէ չպիտի բաժնուէին անոնք։

Պ. տը Միրըվէր, որ Էթիէնի արուեստագիտական կրթութիւնը ստանձնած էր,

[illegible]

Ն. Գ. ԳԱԼԵԱՆ

ԷՋ ՄԸ
ԲԱԲԵՐԴԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՆՑԵԱԼԷՆ

Դ.

1850ը [illegible]

[illegible]

1863ին [illegible]

(*) [illegible]

Յ. ԴԱՐԲԻՆԵԱՆ

Բաբերդ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
ՑԱՏՈՒՐԱ ՈՒ ՀԱՇՈՒԵՑՈՅՑ

Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը յիշեցնէ բոլոր հարկատուներուն թէ վաճառականներու, ճարտարագործներու, սեղանաւորներու կամ սարաֆներու կողմէ իրենց յաճախորդներուն տրուած ամէն Ցաթուրա ու հաշուեցոյց ենթակայ են 5 փարա տրոշ դրոշմատուրքի, համաձայն 9րդ յօդուածին (Թիւ 31) Դրոշմատուրքի Կանոնագրին: Այդ տուրքը պարտին վճարել Ցաթուրայի ու հաշուեր ցոյցի աէրերը: Այդ մասին հարկատուներուն կողմէ շատ մը օրինազանցութիւններ գործուած ըլլալով, Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը անոնց ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ վերոյիշեալ օրինական տրամադրութեան, ինչպէս նաեւ դրոշմատուրքի կանոնագրին 38րդ յօդուածին վրայ, որ 100 ղրուշի տուգանքի կ'ենթարկէ իւրաքանչիւր օրինազանցութիւն: Դրոշմատուրքի կանոնագրին կիրառումը դիւրացնելու համար, Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ցաթուրաներու և հաշուեցոյցներու դրոշմատուրքը կարելի է վճարել արտակարգ դրոշմումով և 5% զեղչով: Միեւնոյն ատեն Վարչութիւնը կը փութայ հարկատուները զերծ կացուցանել օրինազանցութեան հետեւանք եղող վնասներէն, որոնք ակներեւ են Դրոշմատուրքի կանոնագրին 50րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, և որով օրինազանցներէն առնուած տուգանքին կէսը կը տրուի օրինազանցութիւն մը Վարչութեան իմաց տուողներուն:

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

1/14 օգոստոս 1907 — 30—18

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՑՈՐԵՆ			Փարա
Առաջին ճերմակ օխան			54 -55
Երկրորդ »	»		52 -
Խառն	»		50 -51
Զավտարլը	»		49 -
Կարծր առաջին	»		58 -
» միջին	»		55 -56
» խառն	»		52 -53
ԱԼԻՒՐ			Ղրշ.
Տեղական գէրմա Ա. Պարկ			112 -
» » Բ. »			110 -

Այսօր 19 վակոն Անատօլըի ցորեն ժամանեց.

ԹԵՓ		
Օխան 22½ փարա		
ԴԱՐԻ		
Քէօսթէնճէ	քիլէն	18 -19
Րումէլի և Մէրսին		-17½

ՑՈՐԵՆԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

4 Հոկտեմբեր

Նիւ-Եորք	պատրաստ		83.3..
	մարտի	համար	.
» 1907	մայիսի	»	85.1.4
»	հոկտ.ի	»	79.8.8
»	դեկտ.ի	»	81.1.2
Լիվրբուլ	պատրաստ		7.
»	յուլիսի		.
»	դեկտ.ի	»	6.4.1.2
»	մայիսի	»	6.5.

ԱՌՏՆԻՆ ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Զգայուռմին (ընչէրըրէ) դէմ պէտք է գաւաթ մը ջուր խմել ումպ ումպ, պայմանաւ սակայն որ երկու ձեռքերով ամբողջ փակուած են ականջները: Այս պարագային մէջ, բնականաբար, պէտք է որ գաւաթը ուրիշ անձ մը բռնէ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԲԱՆԱԿԸ

Տէյմս, Անգլիոյ բանակին վերակազմութեան վրայ խօսելով, կ'ըսէ.

Նախ ամէն տարի կը պակսի իբրեւ կամաւոր արձանագրուողներու թիւը: Ատոր պատճառը, հաւանօրէն, մասամբ կը կազմէ Անգլիոյ Նաւային զօրութեանց տարուէ տարի յաւելումը: Քիչ տարուան մէջ կրկնապատկուեցաւ անգլիական նաւերուն թիւը և այդ շարժումը կենալու երեւոյթը չունի: Կարելի է նաեւ թէ Անգլիոյ մէջ զինուորական ոգիին պակասիլը և ձեռնարուեստին զարգացումն ալ պատճառ կ'ըլլան կամաւորներու թիւին պակսելուն: Ամէն պարագայի մէջ, ինչ որ ալ ըլլան պատճառները, իրողութիւնը գոյութիւն ունի: Միւս կողմէ Անգլիա կը համոզուի թէ կարելի է օր մը հարկադրուի կէտի մը վրայ հաւաքել բազմաթիւ զինուորներ, սակայն ատոր համար պէտք չէ իր գաղթավայրերու զինուորներուն թիւը պակսեցնել, ինչ որ խոհեմութիւն պիտի չըլլայ: Այդ իրողութիւնը բացորոշապէս երեւան կուգայ հարաւային Ափրիկէի պատերազմին: Անգլիա հոն կատարեց պատերազմ մը, որ շատ կը դժուարանար թշնամութեանց դաշտին հեռաւորութենէն, և յայտնի է թէ իր դէմը ելած արգելքներուն շատերը բացարձակապէս ռազմագիտական չէին: Եւ սակայն նոյն իսկ այդ տեսակէտով երեւան հանուեցան բանակին կազմակերպութեան վերաբերեալ թերութիւններ: Շատ դժուար է Անգլիացիի մը ըսել տալ իր խորհածը, երբ իր երկրին համար բոլորովին նպաստաւոր չէ, բայց սպաներուն հետ տեսակցելով սա կը հասկցուի թէ Պօէրներու հետ պատերազմելու համար 250,000 զինուորներ փոխադրած ըլլալու իրողութիւնը հաստատած է որ պատրանք կը կրէին անգլիական բանակին արժէքին վրայ: Երկու գլխաւոր կէտեր կան զինուորի մը արժէքը սահմանելու համար. թիւը և զինուորին բուն իսկ արժէքը: Այս մեծ վիճաբանութիւնը կատարելու համար ձեռնհասութիւն մը անհրաժեշտ է՝ ճշդելու թէ զինուորին ամէնէն բազմաթիւը թէ ամէնէն զօրաւորը նախամեծար է: Սակայն յայտնի է որ թիւով տկար բանակ մը պէտք է այդ թերին լրացնէ տոկունութեան ու փորձառութեան յատկութիւններով, որոնք առանձնայատկութիւնը կը կազմեն լաւագոյն բանակի մը: Այդ տեսակէտով մէկ քանի սպաներ կը գանգատին թէ Անգլիա, եւրոպական ուրիշ ազգերու օրինակին հետեւած է, իր զինուորներուն ծառայութեան շրջանը շատ նուազեցնելով: Այդ կերպով Անգլիա, զինուորական պարտաւորիչ ծառայութեան առաւելութիւնը չունենալով հանդերձ, իր կարգերուն մէջ չունի այն վաղեմի յինապետները զորս Ֆրանսա ունէր 1870ին: Անգլիոյ մէջ շատերը կ'ուզեն այդ դրութեան վերահաստատումը: Սակայն երբ ցամաքային Եւրոպայի մէջ այնքան դիւրին չէ զինուորական ծառայութիւնը, ինչպէս կարելի կրնայ ըլլալ գործադրել Անգլիոյ մէջ, ուր ազատապետութիւնը և նուիրապետութիւնը այնքան զօրաւոր են և կրնան դժուարութիւններ յարուցանել: Աւելորդ է ըսել թէ Անգլիոյ մէջ պիտի չգործադրուի ընկերութեան դասակարգերը հաւասարեցնող զինուորական պարտաւորիչ ծառայութիւն մը, ինչպէս կայ եւրոպական ուրիշ երկիրներու մէջ: Անգլիացիները, ինչպէս միշտ ըրած են, իրենց դրութեան ձեւը պիտի չփոխեն, հիմը բարեփոխութեան ենթարկելով հանդերձ: Մեծին-Բրիտանիոյ մէջ հիմայ կայ գործօն բանակ մը, պահեստ մը և քաղաքապահ զինուորութիւն մը: Անգլիական ամբողջ ազգը այդ շրջանակներուն մէջ պիտի մացուի: Իւրաքանչիւր Անգլիացի անհրաժեշտ կերպով պիտի մասնակցի այդ երեք խումբերէն մէկին և այդ բաժանումը կատարուած պահուն նկատողութեան պիտի առնուի ամէն մէկ անհատի կեանքի պայմանները և առաջած կրթութիւնը: Գործօն բանակին մէջ ծառայութեան պայմանաժամը աւելնալով տասնըհինգէն մինչեւ քսան տարի պիտի բարձրանայ: Պահեստին մէջ աւելի կարճատեւ պիտի ըլլայ. իսկ քաղաքապահ զինուորութեան մէջ՝ խիստ քիչ: Այդ կերպով անհաւասար արժէքով երեք բանակներ պիտի գոյանան, որոնց մէկը՝ մեծապէս զօրաւոր. և այդ երեքին միացումը պիտի ներկայացնէ զանգուած մը՝ վտանգի վայրկեանին ճիգ մը ընելու կարող: Նոյն կերպով պիտի անհետանայ նաեւ անտեղութիւն մը՝ իբրեւ հետեւանք ներկայ դրութեան, որով բոլոր լաւ զինուորները անգլիական գաղթավայրերը ղրկուելով, Անգլիոյ մէջ կը մնան մարզանք կատարող նոր զինուորներ միայն:

ԼԱ ՀԷՅԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց Նախարարութեան թերթը՝ Ֆրեմտենպլաթ կ'ըսէ թէ պատերազմի ատեն կատարուած գրաւումներու համար միջազգային դատարանի մը հաստատութիւնը ամենամեծ արդիւնքն է Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին՝ հանրային իրաւանց տեսակէտով: Նոյն թերթը կը յարէ,— «Թէեւ գործադրելիք միջազգային իրաւունքը պէտք եղած հիմը չունի և թէ դատաւորներու ընտրութեան կնճռոտ դրութիւնը բազմաթիւ քննադատութեանց առարկայ կ'ըլլայ, սակայն այդ պարագան պատճառ մը չի կրնար ըլլալ խանգարելու այն ուրախութիւնը զոր հարկ է զգալ կատարուած գործը տեսնելով: Միայն այն իրողութիւնը թէ Անգլիա ու Գերմանիա միացած են՝ իրենց ամէնէն կարեւոր շահերուն վերաբերող խնդրոյ մը մէջ երեւան ելած դժուարութիւնները համախորհուրդ բառնալու, իրաւունք տուած է Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պատուիրակ Պ. ֆոն Մէրէյի՝ յայտարարելու թէ այդ իրողութիւնը պատմական մեծ դէպք մը կը կազմէ: Թէեւ Ռուսիոյ ու Ճափոնի ներկայացուցիչները, զանազան պատճառներով մասնակցութեան մասնուած, քուէարկութեան միջոցին ձեռնպահ մնացին, սակայն պատերազմի ատեն կատարուած գրաւումներու յատուկ ձեռնհաս իրաւասութեան վերաբերեալ պայմանագրութիւնը անօգուտ գործ մը պիտի չըլլայ ամէն պարագայի մէջ:»

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

Բեդերսպուրկէն վիեննական թերթերուն ուղղուած թղթակցութիւն մը կը հերքէ այն լուրերը թէ Ռուսիոյ ու Ճաբոնի միջեւ թիւրիմացութիւններ ծագած ըլլան՝ Սախալին կղզին ջուրերուն մէջ ձկնորսութեան խնդրոյն առթիւ: Այդ թղթակցութիւնը միանգամայն կը հաստատէ թէ երկու տէրութեանց միջեւ համաձայնութիւնը բնաւ չէ խանգարուած: Կը յայտարարուի թէ Ճաբոն վերոգրեալ ջուրերուն մէջ որսորդութեան իրաւունքը կը գործադրէ՝ կնքուած դաշնադրութեանց համակերպելով բացարձակապէս: Բեդերսպուրկի և Թօքիոյի կառավարութեանց նպատակն է գաղտրութիւնը արգիլել:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Բարիզէն կը գրեն Վիեննայի Թակեպլադ լրագրին թէ Գերմանիոյ ու Ֆրանսայի յարաբերութիւնները տարի մը առաջուանէն շատ լաւ են հիմա: Նոյն թղթակցութիւնը կը յարէ.— «Գերմանիոյ դիւանագիտութիւնը խոչընդոտ չյարոյց Ֆրանսայի հանդէպ՝ Ալճէզիրասի որոշմանց կիրառման համար. կէս պաշտօնական թերթերը բնաւ չմխացին այդ մասին Ֆրանսայի ունեցած իրաւունքները: Անգլեւռուսական համաձայնութիւնը Պերլինի մէջ մեծ չափաւորութեամբ ընդունուեցաւ և դատուեցաւ: Բոլոր այս պարագաները նշան մը կը կազմեն անցեալէն աւելի լաւագոյն հոգեկան վիճակի մը. Նաեւ կը նպաստեն Գերմանիոյ ու Ֆրանսայի կարգադրութեանց կնքուելուն՝ մէկ քանի խնդրոց համար:

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Լոնտոնէն առնուած լուրերու նայելով, անգլեւռուս համաձայնութեան առաջին արդիւնքը պիտի ըլլայ Աֆղանիստանի մէջ 600 քիլոմեդր երկայնութեամբ երկաթուղիի մը հաստատման ծրագրին իրականացումը: Այդ գիծը պիտի միացնէ կեդրոնական Ասիոյ ռուսական երկաթուղիները —որոնք մինչեւ Գուշքա կ'երկարին՝ հիւսիսային Աֆղանիստան— բրիտանական երկաթուղիին, որ մինչեւ Նիւ-Չաման (Քանտահարի հարաւային կողմը) կ'երկարի: Լոնտոնի լրագիրները կ'ըսեն թէ Աֆղանիստանի Էմիրը մեծ գոհունակութեամբ ընդունեց է իրեն ներկայացուած ծրագիրը: Երկաթուղիի այդ նոր գիծը եւրոպական արտադրութեանց համար կարեւոր շահաստան մը պիտի բանայ Աֆղանիստանի մէջ, ուր ցարդ կը ներածուին մեծ դժուարութիւններով և շատ ծանր կերպով: Միանգամայն յարաբերութեանց ուղղակի միջոց մը պիտի ըլլայ Եւրոպայի և Հնդկաստանի միջեւ:

ՉԻՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

Մանչուրիոյ կուսակալ Հսուիի և Մուքտէնի ճաբոնական ընդհանուր հիւպատոսին միջեւ կատարուած բանակցութիւնները՝ ճափոնչուրեան երկաթուղիին հարաւային մասին երկայնքը գտնուող հանքերուն համար, աւարտեցան: Կնքուած պայմանագրութիւնը սա երեք յօդուածներէն կը բաղկանայ.

Ա. Մուքտէնի ու Անթունկի և Բորթ-Արթուրի ու Չան-Թունկի միջեւ երկաթուղիին շրջակայ հանքերուն շահագործման իրաւունքը պէտք է տալ ընկերութեան մը որուն դրամագլուխին կէսը չինական և կէսն ալ ճաբոնական պիտի ըլլայ: Եթէ երկու մասերէն մէկը չուզէ ձեռնարկել շահագործման աշխատութեանց, այդ պարագային ուղղակի և առանձին շահագործման իրաւունքը պիտի պատկանի միւս մասին: Բ. Նոր ընկերութեան կանոնագիրը պէտք է համապատասխանէ այդ նպատակով կուսակալ Եուան-Շի-Քայի ու պեկինքցի դրամատէրի մը միջեւ կատարուած բանակցութեանց պահուն կնքուած պայմանագրութեան: Գ. Եթէ Չին իր երկրին ուրիշ մասերուն մէջ հանք շահագործող օտարականի մը աւելի նպաստաւոր պայմաններ ընծայէ, Մուքտէնի Ընկերութիւնն ալ պէտք է զայնս վայելէ:

ԻՏԱԼԻԱ

Իտալական գաղթականութեան շարժումը չի դանդաղիր, ինչպէս կարծուած էր 1904ին, այլ ընդհակառակը խիստ մեծ համեմատութիւններ կը ստանայ: Գաղթողներու թիւը 1890էն 1894 տարին 200 հազարէն 220,000ը չէր անցներ: 1901էն ետքը 533,000ի բարձրացաւ. բայց 1904էն, ուր 471,000ի ինկաւ, բայց 1905ին եղաւ 726,331. իսկ 1906ի առաջին վեցամսեային գաղթողներու թիւը 458,000 էր. ատոնց 172,510 եւրոպական երկիրներու կամ Միջերկրականի ծովեզերեայ քաղաքներուն համար անցագիր առած էին, սակայն 1906ի առաջին վեցամսեայէն 12,201 պակաս էին: Սիկիլիոյ ու Սարտէնիոյ մէջ բազմաթիւ գործաւորներ կան՝ պատրաստ երթալու հոն, ուր աշխատութիւն գտնեն: Իտալիա հետզհետէ անհագին մթերանոց մը կ'ըլլայ պատրաստ գործաւորներու, որոնցմէ պիտի կրնան օգտուիլ ճարտարարուեստի չինութեանց մեծ ձեռնարկութիւնները: Այս վերջինները արդէն միշտ իտալացի գործաւորը նախամեծար կը համարին, վասն զի լաւ կ'աշխատի:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ՄԱՅՐԻԿ»ՆԵՐՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ.— Բարիզէն կը գրեն հետեւեալը.— Բարիզ օրինակելի վարժարան մը ունի ատենէ մը ի վեր: Ֆրանսայի մայրաքաղաքին մէջ ողջ չափազանց մահերուն համար հաստատուած է թէ առողջապահական ամենապարզ ծանօթութեանց անտեղեակ ըլլալու հետեւանք են: Ատոր առաջքն առնելու նպատակաւ տիկին Ժան Ժիւտա և Բարիզի բժշկական Ակադեմիայի անդամներէն բրօֆ. Բինառ, Բարիզի գործաւորներու թաղին մէջ «Մայրիկ»ներուն վարժարան մը բացին, որ քիչ ատենի մէջ մեծ արդիւնք առաջ բերաւ: Ասիկա մէկ ճիւղն է նախապէս հաստատուած «Մայրերու վարժարան»ին, ուր չափահաս կիներ մանկատածութիւն և անարարութիւն կը սորվէին գործնականապէս: Բայց այն նոր վարժարանին մէջ տասը տարեկանէն սկսեալ պզտիկ աղջիկներ պիտի ընդունուին՝ սորվելու համար թէ ինչպէս կը խնամեն երախաները և նոյն իսկ անոնց հոգեկան առաջին յայտերուն հանդէպ ինչպէս վարուիլ պէտք է. ինչպէս կերակուր եփելու է եւայլն: Ռիւ տը լա Շարոնի մէջ գտնուած այս վարժարանին այցելութիւն մը բաւական է՝ փոքրիկ աղջկանց աւանդուած դասերուն վրայ սքանչանալու համար: Դասարանի մը մէջ հինգ կամ վեց փոքրիկ աղջիկներէ բաղկացած խումբեր, ցած սեղաններու շուրջը նստած տանտիկնոջ մը զանազան պարտաւորութիւններով կը զբաղին և սենեակին անկիւնն ալ նստած է տարիքոտ կին մը, որ իբր ուսուցչուհի կը հսկէ այդ փոքրիկներուն վրայ և խրատներով ու գործով կ'օգնէ անոնց, եթէ պէտք ըլլայ: Կը ցուցնէ անոնց թէ ինչպէս կը հագուեցնեն երախաները, և որովհետեւ աշակերտուհիներն ալ հոգւով մարմնով կը սիրեն այդ տեսակ կարեւոր զբաղումները, ծիծաղելով ու կատակաբանելով, կատարեալ ուշադրութեամբ կը հետեւին այդ դասերուն: Ուրիշ սենեակի մը մէջ ալ կերակուր եփելու տարրական գիտելիքներով կը զբաղին: Այցելուն կը տեսնէ թէ ուսուցչուհին անոնց աչքին առջեւ հաւու ձայնին նմանող ձայներ կը հանէ, և աշակերտուհիները կը փորձեն նմանցնել այդ ձայները. կը ցուցնէ թէ հաւկիթը ինչպէս կ'ածուի, թէ թխսումը ինչպէս կը կատարուի: Ուրիշ դասարանի մը մէջ ալ աղջիկներուն ցոյց կը տրուի թէ թեթեւ արկածներու ատեն տղոց տրուելու առաջին օգնութիւնը ի՛նչ կրնայ ըլլալ: Աղջիկ մը կատարեալ բնականութեամբ օգնութիւն կը փութացնէ օգնութեան պէտք ունեցողին, որուն մէկ ոտքը գալարուած է կամ ուռեցք մը ունի: Մեծ աղջիկներու նոյն իսկ տղու հիւանդութեանց վրայ ծանօթութիւններ կը տրուին, որպէս զի գիտնան զանոնք և ի հարկին կարենան օգնութիւն փութացնել հիւանդ տղոց: Բայց «մայրիկ»ներու այս վարժարանին մէջ դասերուն ամէնէն աւելի հետաքրքրականը խոհարարութեան դասն է: Տարակոյս չկայ թէ պիտանեգոյնն ալ այդ է. և վարժարանին տնօրէնները սա լաւագոյն գաղափարը ունեցած են, միւս դասերուն մէջ փութաջանութիւն և բարի վարք ունեցող աշակերտուհիները միայն ընդունելու այս դասարանին մէջ, իբր վարձատրութիւն: Խոհարարութեան այս դասարանին մէջ փոքրիկ աշակերտուհիներու ցոյց տուած ճարպիկութիւնը շատ զարմանալի և աննման է. և ուսուցիչները զուարճալի զանազան դէպքեր կը պատմեն, որ ապացոյցն են ատոր: Օրին մէկը, մարդ մը վարժարան գալով պատմած է թէ կինը ժամանակէ մը ի վեր չի ներեր իր փոքրիկ աղջկան՝ խոհարարութեան վարժարան յաճախել, ըսելով թէ ասիկա տղոց անյարմար բան է. բայց անկէ ի վեր տասնօրեա խանգարումէ նեղուելուն պատճառաւ պատրաստ էր հիմա տասը ֆրանք աւելի վճարել իր աղջկան համար որ 12 տարեկան է, որպէս զի «մայրիկ»ներու վարժարանին մէջ սորվածը տան մէջ ալ գործնականապէս գործադրէ: Այսպիսի վէճեր յաճախադէպ են տուներու մէջ մայր և աղջկան միջեւ և վարժարանին բացման առաջին օրերուն մէջ ուսուցիչները իբր հաշտարար դատաւոր շատ վէճեր կարգադրած են ընտանիքներու մէջ, որովհետեւ փոքրիկ աղջիկներ տնական գործերու մասին իրենց մայրերէն աւելի հմտութիւն ձեռք բերելով վարժարանին մէջ, տանը մօբերնուն սորվեցնելու կ'ելլէին: Այսպէս՝ օրին մէկը աշակերտուհի մը իր փոքրիկ եղբայրը վարժարան տարաւ, հարցնելու համար իր վարժուհիին թէ պէտք եղածին պէս խանձարուրուած է. և վարժուհին հաստատելով թէ ոչ, մանկիկը իր ձեռքով հագուեցնելէ և պատատելէ ետքը, յաղթական շարժուածքով մը տարաւ յանձնեց զայն իր մօրը որ դուրսը՝ վարժարանին դրան առջեւ կը սպասէր:

ԱՆՁԻ ՄԸ ԾԱՆՐՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՊԱՇՏՕՆԻՆ ՀԱՄԵՄԱՏ.— Ամերիկեան լրագիր մը վիճակագրութիւն մը կը հրատարակէ, որով Անգլիացի մը բարեհաճութիւնը ունեցած է Անգլիոյ մէջ զանազան արհեստաւորներ դասակարգելու իրենց մարմնոյ ծանրութեան ատրիճանով: Այդ վիճակագրութենէն կը տեսնուի որ մսավաճառները միջին հաշուով կը կշռեն 85 քիլօ և պանդոկապետները՝ 82. կրօնաւորներուն միջին ծանրութիւնն է 81 քիլօ. իսկ օրէնսգիրներու և ազարակապաններու ծանրութիւնը $80\frac{1}{2}$. դատական պաշտօնեաներունը՝ 80 քիլօ, ուղեւորվաճառականները կը կշռեն 79. երկաթագործները՝ $77\frac{1}{2}$, սեղանաւորները՝ 76, հիւսները՝ $74\frac{1}{2}$, ուսուցիչները՝ $73\frac{1}{2}$, կօշկակարները՝ 73, գործակատար-միջնորդները՝ 72 և խեղճ դերձակները՝ $71\frac{1}{2}$: Այս վիճակագրութիւնը մոռցած է յիշել խմբագիրները և գրաշարները, որոնց մարմնոյն ծանրութեան կշիռը կ'երեւայ թէ դերձակինէն ալ վար է:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Կայս. փեսայ և Պետական Խորհուրդին անդամ Րէֆիք պէյի: Միւթէմայիզի աստիճան՝ Հալէպի երեւելիներէն Քէմալ պէյի և կրթական Նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին միւմէյյիզներէն Հաֆըզ Իսմայիլ Հագգը էֆ.ի: Սանիէի աստիճան՝ Պետական Խորհուրդին վճռաբեկ ատեանին օգնականներէն Հիւսէյին Հիւսնի պէյի:

ՊԱՇՏՕՆ.— Վիեննայի օսմ. դեսպանատան երրորդ քարտուղար Թէվֆիգ պէյի երկրորդ քարտուղարի տիտղոս տրուեցաւ:

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Ռուսիոյ հնագիտական ու արուեստի կայս. հաստատութեան անդամ Պ. տը Քիալիչիչի: Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Պերլինի փաստաբաններէն Պ. Վիլլի Մայնհարդի:

— Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Ռուսիոյ հնագիտական ու արուեստի կայս. հաստատութեան անդամ Պ. տը Քիալիչիչի քրոջ աղջկան՝ Օր. Էմիլի Նաճքովքիի և Պերլինի փաստաբաններէն Պ. Վիլլի Մայնհարդի տիկնոջ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ Չիդ քէօշկին մէջ երէկ, կէսօրէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին ներկայութեամբ կրօնական ընթերցումներ կատարուեցան: Ընթերցումը կատարող կրօնական պաշտօնեաները երէկ իրիկուն Կայս. Պալատան մէջ իֆթար ըրին:

ԱՆԱՏՈԼԸԻ երկաթուղիի Ընկերութիւնը, ինչպէս ծանուցուած է, արտօնուեցաւ կրկին գիծ մը շինել Հայտար Փաշայէն մինչեւ Բէնտիք: Առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան և վերոյիշեալ Ընկերութեան միջեւ նոյն նպատակով պատրաստուած պայմանագրոյն ու յանձնառութեան գրոյն վաւերացեալ պատճէնները Բ. Դրան կողմէ ղրկուեցան նոյն Նախարարութեան:

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Աֆիոն Գարահիսարի անտառներու նախորդ պաշտօնեայ Իւսուֆ էֆ.ի, քաղաքային հանգստեան թոշակէ մնացուկէն սահմանուելիք հանգստեան թոշակէն զատ, ելմտական գանձէն ալ պատշաճ քանակութեամբ ամսաթոշակ մը յատկացուի:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութեան կողմէ կատարուած մրցումը, քննիչի, թարգմանիչի համար եայլն, աւարտեցաւ: Իգտամ կ'ըսէ թէ ընդունուած պաշտօնեաներուն մեծ մասը Միլքիէ, Իրաւագիտական ու Սուլթանիէ վարժարաններուն շրջանաւարտներէն են: Այդ ընդունուողներուն մէջ կան Միլքիէի շրջանաւարտներէն՝ Ահմէտ Սալահէտտին ու Ալի Րէշատ էֆ.ները, Իրաւագիտական վարժարանէն՝ Ապտիւրրահման Իհսան, Ալի Սալիմ, Հարուն Ջէքի, Մէհմէտ Համտի, Մէհմէտ Թահիր, Մէհմէտ Սալահէտտին, Օսման Նուրի և Սիմանթօ Թալէտօ էֆ.ները. իսկ Սուլթանիէ վարժարանէն՝ Ապտուլլահ Թէվֆիգ, Սալիհ Քէրամէթ ու Սէրվանտի էֆ.ները: Իրաւագիտական վարժարանէն ելլողներուն մէկ մասը Սուլթանիէ վարժարանին շրջանաւարտներէն է: Իգտամ գոհունակութեամբ կը հաղորդէ այս լուրը, ըսելով որ միշտ յանձնարարած էր թէ վարժարաններու մէջ ուսանող երիտասարդները աշխատին պէտք եղած հմտութիւնը ստանալու, որպէս զի Հանրային Պարտքի վարչութեան, Օսմ. Պանքային և ուրիշ հաստատութեանց կողմէ կատարուած մրցման քննութիւններու մէջ յաջողին: Իգտամ այս առթիւ նորէն կը կրկնէ իր յանձնարարութիւնները. Նաեւ կը գնահատէ Հանրային Պարտքի վարչութիւնը, որ այդ կերպով փափաքող է օգտուելու վերոգրեալ վարժարանաց շրջանաւարտներուն հմտութենէն:

ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ.—Կրթական Նախարարութիւնը նկատելով որ Պէյլէրպէյի շէնքը, ուր առժամաբար պիտի փոխադրուի Սուլթանիէ վարժարանը՝ մինչեւ որ աւարտի նոր շէնքին կառուցումը, անբաւական է ուսանողներու ամբողջութեանը, որոշեց փութով նորոգել տալ նոյն շէնքին կից գտնուած ուրիշ շէնք մը: Երկու օրէ ի վեր սկսած են նորոգութիւնները:

ՎԱԶՈՒՖԻ ատեանին պատժական ճիւղին նախագահ Պէհաէտտին պէյ հանգստեան կոչուեցաւ 4,851 ղրուշ ամսաթոշակով:

ՍԱՄՍՈՆԻ կառավարիչը որոշեր է Էօքալիբղուս ծառին հունտէն հարիւր յիսուն կրամի չափ գնել և պէտք եղած տեղերն այդ ծառերը հասցնել, վասն զի փորձով հաստատուած է թէ օդը կը մաքրէ:

ՀԷՔԻՄԵԱՐԻԻ կառավարիչ Ալի Րիզա պէյ, որ Վանայ կուսակալութեան փոխանորդ կարգուած է, անցեալ ուրբաթ օրը Վանայ նահանգին կեդրոնը ժամաներ է:

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐԸ.— Ցունական լրագիրները կ'ըսեն թէ ապահովագրական անգլիական Ընկերութիւն մը կարգ մը միջոցներ ձեռք առեր է հելլենական դրօշ կրող և կասկածելի մէկ քանի շոգենաւերու նկատմամբ: Անցեալները Կալացի շրջակայքը միացուած հելլենական Վասփօրոս շոգենաւը թէեւ ապահովագրուած էր, սակայն ապահովագրական Ընկերութիւնը ապահովագինը չվճարելէն զատ, կարգ մը խարդախութիւններ տեսնելով գործին մէջ, պատիժ ալ կը պահանջէ: Կ. Պոլսոյ հելլենական ընդհանուր հիւպատոսարանը, նկատելով որ այդ պարագան հելլենական

առեւտրական չոգենաւերը վարկաբեկ պիտի ընէ, քննութեան ձեռնարկած է։

ՋՐՕՍԱԿԱՆ ՊՏՈՅՏՆԵՐ. — Անգլիոյ ու Իտալիոյ դեսպանները, Գերմանիոյ դեսպանի փոխանորդը ու խորհրդականը, երէկ, չոգենաւակներով մինչեւ Մեծ Կղզի գացին զբօսական պտոյտի համար։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ-ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ Կ. Պոլսոյ դեսպանատան երկրորդ խորհրդական Պարոն ֆոն Բասաքսառար Լա Հէյի աւստրիական դեսպանատան քարտուղար կարգուած է և Ուաշինկթընի աւստրիական դեսպանատան քարտուղար Պ. ֆոն Ջէնտ Իվանի ալ նոյն պաշտօնով Կ. Պոլիս փոխադրուած է։

ԱԺԱՆ ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐ. — Թանիտրոմոս կ'իմանայ թէ Կ. Պոլսոյ մէջ օտար դրամատէրներէ ոմանք Ընկերութիւն մը կազմած են, Եւրոպայի մէջ եղածին պէս, աղքատ դասակարգին աժան և օդաւէտ բնակարաններ հայթայթելու նպատակով։ Այդ Ընկերութիւնը իբրեւ կանխիկ փոքր քանակութեամբ դրամ մը և հարիւրին 4—5 տոկոս առնելով, ուզուած ձեւով տուներ կը շինէ և փոխարժէքը մաս առ մաս կը գանձէ։ Սապահ, գովելով հանդերձ այդ նպատակը, կ'ըսէ թէ նոյն Ընկերութեան գործառնութիւնները պէտք է կատարելապէս երաշխաւորուած ըլլան, ինչպէս կ'ըլլայ Եւրոպայի մէջ։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը նկատելով որ նահանգներու մէջ ոչ-իսլամ վարժարաններու չրջանաւարտներուն իտատիէ վարժարանները ընդունուիլը դիւրացնելու համար Թուրքերէնի ուսուցումը պարտաւորիչ է, ուստի ծանոյց ամէն կողմ որ նահանգներու ոչ-իսլամ վարժարանաց մէջ պաշտօնի կոչուելիք Թուրքերէնի ուսուցիչները պէտք է ամէն պարագայի մէջ վկայեալ ու կարող ըլլան. իսկ անկարողները բնաւ չընդունուին։

ԻՍԼԱՄ ԿԻՆԵՐԸ. — Զէնհաս պաշտօնարանը ծանոյց ամէն կողմ որ իսլամ կիները գիշերները չանցնին Շահզատէ Պաշիէն, Տիրէքլէր Արասիէն և ուրիշ բազմամարդ վայրերէ. նաեւ հանրային բարոյականութեան և իսլամական օրէնքներու անհամապատասխան արտաքներ տեղի չունենան։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ. — Տրապիզոնի մէջ օգոստոսին երբեմն տեղացած անձրեւները մեծապէս նպաստած են եգիպտացորենի բերքին։ Կաղինի բերքը այս տարի քսան միլիոն օխայի չափ կը հաշուուի։ Ծխախոտը հինգ միլիոն քիլոյի չափ է, մինչդեռ անցեալ տարի երեք միլիոն քիլօ էր։

— Մուսուլէն կը գրեն թէ ցորենի ու գարիի հունձքը առատ է և անցեալ տարիէն առատ է։

— Պասրայի նահանգին մէջ արմտիքները ու արմաւները լաւ վիճակի մէջ են։

— Ափրիկեան Տրիպոլսոյ մէջ արմտիքներու հունձքը առատ է։ Գարիի բերքը 40 միլիոն քիլօ կ'ենթադրուի։ Տեսակն ալ լաւ է։ Գարիները Անգլիա կ'արտածուին՝ ուիսքիի և գարեջուրի պատրաստութեան համար։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ Տոյչէ Լէվանդէ Լինիէ չոգենաւային Ընկերութիւնը որոշեր է չոգենաւային երթեւեկութիւն մը հաստատել Ափրիկեան Տրիպոլսոյ, Պինկազիի, Հայֆայի և Աղեքսանդրիոյ միջեւ։

ԿԻՆՃ գաւառին (Պիթլիսի նահանգ) կառավարիչ Իպրահիմ Մուխլիս պէյ Բոլպ գաւառակը գացեր է՝ քննական պտոյտի համար։

ԱՐԿԱԾՆԵՐ. — Պոլսոյ կողմը Մահմուտ Պէյ տպարանին մէջ գրաշար Օսման էֆ.ի զաւակը՝ Րէճէպ, որ նոյն տպարանին մէջ մեքենավար է, երէկ ժամ 7ին մեքենային վրայ աշխատած պահուն, փոկին մէջ մնաց և մեքենային հետ բաւական դառնալէ ետքը կարելի եղաւ ազատել. Թեւէն ու սրունքէն ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալով, հիւանդանոց տարուեցաւ։

— Հելլենական Քէֆալոնիա չոգենաւը, որ Իպրաիլէն կու գար, երէկ Պոլսոյ նաւահանգիստին մէջ խարսխած պահուն, Սավա անուն նաւաստի մը դիպուածով վարի յարկը ինկաւ և ծանրապէս վիրաւորուեցաւ, որով հիւանդանոց տարուեցաւ։

— Հելլենական չոգենաւ մը, որ Սեւ ծով կ'երթար, երէկ ժամ 7ին Ենիքէօյի բոցերէն անցած պահուն, Օրթաքէօյցի մակուկավար Նիքոլի ուզեց իր մակոյկը այդ չոգենաւին կապել, բայց նետած պարանը Սարըեարցի ձկնորս Խալիլի մակոյկին զարնուելով, այդ մակոյկը շրջեցաւ և Խալիլ ծովը ինկաւ։ Ցամաքէն մէկ քանի հոգի արկածը տեսնելով, իսկոյն օգնութեան փութացին և Խալիլը ազատեցին։

ԲԷՐԱ, Փափազ Քէօփրի, Նէնի Եօլ, աւջի գիշերը, երկաթագործ Անթօնիօյի վարձքով բնակած տունէն հրդեհ ծագեցաւ, սակայն անմիջական օգնութիւններով կարելի եղաւ վտանգին առաջքը առնել։

ՊԷՑՔՕԶԻ ծովեզերքէն, աւջի օրը, Անաստաս անուն վեց տարեկան տղայ մը դիպուածով ծովը ինկաւ, բայց ազատուեցաւ։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ մէջ, աւջի իրիկունը, ոստիկանութիւնը տեղեկութիւն առաւ թէ Շիրքէթի Խայրիէի 49 թիւ չոգենաւին հնոցապան Նէճիպի կինը՝ Գամէր իր տանը մէջ վիրաւոր պառկած է։ Այդ մասին քննութիւն կատարուելով սա պարագաները երեւան հանուեցան. — Գամէր իմանալով որ իր ազգականներէն Ֆիթնէթ ու էրիկը՝ Ալի իրարու հետ կռուեր են և Ալի փողոց նետեր է իր կինը, այդ տունը գացեր է հաշտութիւն գոյացնելու համար. նաեւ խնդրեր է Ալիէն որ հաշտուի. սակայն Ալի դաշոյնը քաշելով Գամէրի ձախ ուսը ու ձախ ականջին ետին մասը վիրաւորեր է։ Վիրաւոր կինը, վիճակը ծանր ըլլալով, կը դարմանուի. իսկ ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆՆԵՐԸ

Մօտ օրէն կ'աւարտի մեր առաջին էջի թերթօնը, ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ, որ այնքան ախորժով ու անյագ հետաքրքրութեամբ կարդացուեցաւ Արեւելքի նրբաճաշակ ընթերցողներուն կողմէ, իր հոգեբանական յաջող վերլուծումներուն և ճարտար հիւսուածքին պատճառաւ, ուր բարիքեան կեանքը այնքան ցայտուն կերպով ի յայտ կու գայ կին վիպագրողի մը փափուկ գրչին տակ։ Մեր ընթերցողներուն զրկանք մը չընելու համար, այս անգամ ալ մասնաւոր խնամքով ընտրած ենք այնպիսի վէպ մը, որ իր չափազանց հետաքրքրաշարժ ու սրտայոյզ դրուագներով մոռցնել պիտի տայ իր նախորդները։ Սոյն նոր թերթօնը, որուն հրատարակութիւնը պիտի սկսինք յառաջիկայ չաբթուան ընթացքին մէջ, կարող վիպագրի մը գրչէն ելած է, և կը բաւէ ըսել թէ հեղինակը շատ լաւ գիտէ ընթերցողը հրապուրելու գաղտնիքը՝ իր մոգական գրչով, մանաւանդ որ վէպին նիւթը կը դառնայ մարդկային սրտին ամէնէն փափուկ և ամէնէն կնճռոտ զգացման շուրջը։ Արդէն իսկ եւրոպական ստուար ընթերցողներու շրջանակի մը մէջ ահագին ընդունելութիւն գտած է մեր հրատարակելիք թերթօնը, որ անտարակոյս ջերմ համակրանքով մը պիտի կարդացուի նաեւ մեր ընթերցողներուն կողմէ։ Փութանք ըսելու որ Չորրորդ էջի մեր սրտառուչ թերթօնն ալ մէկ քանի շաբաթէն կ'աւարտի, որուն պիտի յաջորդէ ընտիր վէպ մը, և որուն գովեստը ընել չենք ուզեր այժմէն, ընթերցողները անհամբերութեան չմատնելու համար։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՏՐԱԳԱՂՏԻՍ ազգ. վարժարաններու յարաբերական խնդիրները քննելու պաշտօն ունեցող Յանձնաժողովը երէկ նիստ գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, Խառն Ժողովէն ետքը, և զբաղեցաւ Քաղ. Ժողովին կողմէ իրեն վերադարձուած տեղեկագրին ինչ ինչ կէտերուն քննութեամբ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐ առաջարկութեամբ՝ Վսեմ. Պօղոս փաշա Նուպար ստանձներ է պաշտպանութիւնը երկու աղքատիկ ուսանողներու, որոնք Մոնբէլիէ պիտի ուղեւորին ի մօտոյ, բուժագիտական դասընթացքը հետեւելու՝ փաստաբանական ասպարէզն ընդգրկելու համար։ Այս երկու պատանիները, իրենց ուսանողութեան ամբողջ ժամանակամիջոցին մէջ,— որ պիտի տեւէ երեք տարի,— պիտի ստանան 150ական ֆր. բաց ի ճամբու ծախքէ։

ԻԶՄԻՐԻ Ազգ. Հիւանդանոցին յարմարագոյն Տեսուչ մը գտնելու խնդիրը ժամանակէ մը ի վեր կը զբաղեցնէր Հոգաբարձութիւնն ու Առաջնորդարանը։ Կ'իմանանք թէ Հոգաբարձութիւնը, իր վերջին նիստին մէջ այդ պաշտօնը յանձներ է Մաղաք էֆ. Մինասեանի, տեղւոյն Քաղ. Ժողովին վաւերացումին ներկ ստանալով։ Մինասեան էֆ. բնիկ Կ. Պոլսեցի է, բաւական տարիներ Րումէլիի կողմը երկաթուղայ կայարանապետի պաշտօն վարած և 1902էն Իզմիր հաստատուած է, ուր կը վարէր Նրաւանդ էֆ. Սպարթալըի վաճառատան արկղակալութիւնը։ Տիկին Մինասեան ալ, պահ մը Իզմիրի Հոգատար-Որբախնամ դպրոցին տեսչուհիի պաշտօնը վարելէ ետք, չորս տարիէ հետէ ուսուցչուհիութեամբ կը զբաղի Հռիփսիմեան աղջկանց վարժարանին մէջ։

ՄԱՐԶՎԱՆԷՆ կը հաղորդեն թէ տեղւոյն հրկիզեալ եկեղեցիին վերաշինութիւնը արտօնող Կայս. Հրովարտակը շնորհուած ըլլալով, առաջնորդ Տ. Կորիւն Վ. կատարեր է նոր կառուցուելիք եկեղեցիին հիմնարկէքը՝ հրկիզեալ եկեղեցիի գետնին վրայ։ Տ. Կորիւն Վ., այս առթիւ, հանդիսաւոր քարոզախօսութիւններ ըրեր եւ աղօթքներ կարդացեր է Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար, և ներկայ հոգեւորականներն ու երկսեռ ժողովրդեան բազմութիւնը ջերմագին «ամէն»ներով ձայնակցեր են։ Շինութեան ծախքը ամբողջովին հոգացուեր է բարեպաշտ ժողովրդեան կողմէ, և մինչեւ իսկ գտնուեր են կիներ որոնք՝ հիմնարկէքի կրօնային հանդէսէն զգածուելով՝ իրենց օղերն ու ապարանջանները նուիրեր են ջերմեռանդաբար։ Նորակառոյց եկեղեցին՝ 8 սիւներու վրայ հաստատուած գմբեթաւոր ու գեղեցիկ շէնք մը պիտի ըլլայ։

ԲԱԲԷՐԴԻ մեր թղթակիցը հաղորդեց մեզ արդէն Ծիկրաշէնի Թաղէն «Կնիկ առեւանգել տալու թաղականներէն» երեք անդամներուն տեղւոյն պաշտօնական ատեանին կողմէ մէկ մէկ շաբաթ բանտարկութեան դատապարտուիլը, յաւելեալ մանրամասնութիւններով։ Այժմ կը գրեն մեզ Բաբերդէ, թէ դատապարտուած թաղականները վերաքննութեան դիմեր են։ Այս առթիւ թղթակից մը դիտել կու տայ թէ դատական ծախքի համար 10 ոսկի և գուցէ աւելի գումարի մը պէտք կայ զոր Ծիկրաշէնի Թաղականները վճարել տալ կ'ուզեն եկեղեցիին թաղային սնտուկէն, այսպէսով իրենց անձնական մէկ արարքին վնասը աղքատ գիւղացիներու պղինձներէն ու քաղաքցի թիթեղագործներու բարեպաշտական նուէրներէն առնել տալ ուզելով։

ՍՂԵՐԴԻ Թեմին պատկանող Ղարչէն գաւառակի Սրլենա գիւղին մէջ նախակրթարան մը իսկ չգտնուելուն պատճառաւ, գեղացի տղաքները անուս կը մնան ու փողոցները կը թափառին։ Այս պատճառաւ Սղերդէն տեղեկագրուելով Պատրիարքարան, Թեմականձաժնին խնդրուած է որ տարեկան փոքրիկ նպաստ մը յատկացնէ՝ դպրոց մը հաստատելու համար Սրլենա գիւղին մէջ։

Տ. ԱՐՍԷՆ Վ., որ, Բերայի Թաղ. Խորհուրդին ու քարոզիչ Սրբազանին կողմէ մերժուելէն ի վեր, քարոզչական պաշտօն մը կը խնդրէր ու չէր գտներ, վերջապէս Թօփ-գաբուի եկեղեցիին քարոզիչ կարգուեր է Փոխանորդարանին որոշմամբ։

ՀԱՅ ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔ

Սաքսոնիոյ Թագաւորին եղբայրը, ինչպէս ծանուցինք մայրաքաղաքս գտնուած միջոցին, այցելած է նաեւ Հայ Հռոմէականաց Կ.-Պատրիարքին, Ցիսուեան կրօնաւորի մը ընկերակցութեամբ։ Մաքս իշխանը, երկուշաբթի առաւօտ, Լազարիստ կրօնաւորի մը առաջնորդութեամբ, այցելեց Պանկալթիի Ս. Յակոբայ Անկելանոցը, ուր ընդունուեցաւ Հոգաբարձութեան անդամ Հ. Եղիա Մ. Վ. Քիլճեան, հիւանդանոցին բժշկապետ Տօքթ. Ջոհրապ էֆ.ի և գլխաւոր պաշտօնեաներու կողմէ։ Հիւանդներուն մօտենալով, իշխանը գրաբար լեզուով սփոփարար խօսքեր ուղղեց և այցելեց հաստատութեան բոլոր յարկաբաժինները։ Իշխանը, մեկնելէ առաջ, Անկելանոցի արձանագրութեան տոմարին մէջ իր իսկ ձեռքով և հայերէն հետեւեալը գրեց.—

Մաքսիմիլիանոս, իշխան Թագաւորութեան Սաքսոնիոյ, վարդապետ Աստուածաբանութեան ի Ֆրիպուրկ, աշխարհ Հելուեթիոյ։

Տէր Աստուած օրհնեսցէ զտունս զայս, զմանկունս, զհիւանդս, զայր և զկանայս, զաղքատս և զխմարս, և զամենեսեան որք սպասաւորեն նոցա, բարեխօսութեամբ Սրբոյն Յակոբայ Մծբնայ Հայրապետին։

14 Հոկտեմբեր 1907

*** Պատրիարքարանը «Հաւատքից և ծախուց Խորհուրդ»ը իր վերջին նիստին մէջ նկատողութեան առնելով Վարչական Ժողովին կողմէ ուղղուած պաշտօնագիր մը որով կը ծանուցանէր իրեն թէ՝ Տնտեսական Խորհուրդը հանգամանք ունի այդ մարմինը և թէ Պատրիարքարանի պիւտճէն կայլ պատրաստելու և տնտեսական լաւ դրութիւն մը հաստատելու պարտականութիւն ունի, որոշեց ըստ այնմ զբաղիլ ի մօտոյ՝ յառաջիկայ տարուան ելմտացոյցով։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԷՆ

ԿԵՍԱՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ԳՈՐԾԸ ԵՒ ՄԻՀՐԱՆ ԷՖ. ԿԵՍԱՐԵԱՆ

Հաճոյքով կը ծանուցանենք թէ Կեսարեան Եղբարց երկաթեղէնաց վաճառատան վճարմանց դադարման գործը, որ կը քննուէր Առեւտրական Բ. Դատարանին առջեւ, իր վերջնական լուծումը գտեր է օրինաւորապէս հաշուական մանրակրկիտ քննութենէ և ուղղամիտ դատավարութենէ մը ետքը, ու վերջնական համաձայնութիւն գոյացեր է պահանջատէրներուն հետ՝ երկու կողմի համահաճ հաւանութեամբ։

Դատարանը վարկի վերահաստատման այս վճիռը տալով, Միհրան էֆ. Կեսարեանին յանձնեց ըստ առաջնոյն շարունակել այդ առեւտրական ծանօթ Տան գործառնութիւնները, արտօնուած ըլլալով միանգամայն «Կեսարեան Եղբարք և Ընկ.» նախորդ Տան պահանջքները գանձել ու պարտքերը հատուցանել։ Ըստ այսմ, Միհրան էֆ. իր նոր վաճառատունը հաստատած է «Միհրան Կեսարեան» անուան տակ, Ղալաթիա, Մահմուտիյէ Ճատտէսի, Թիւ 70, ուր կը զբաղի երկաթեղէնի վաճառականութեամբ։

Առեւտրական Բ. դատարանի այս վճռին և պահանջատէրերուն իրաւախոհութեան լուրը տարակոյս չունինք թէ գոհունակութեամբ պիտի իմացուի ո՛չ միայն վաճառական դասին կողմէ՝ այլ մեր հասարակութեան ամէն դասակարգերէն, Կեսարեան Եղբարք և մասնաւորապէս իրենց երէցը՝ Միհրան էֆ.՝ յարգուած ու համակրելի անուն մը ունենալով ազգին մէջ և գործի ասպարէզէն դուրս սատարած ըլլալով նաեւ ամէն բարեսիրական ու կրթասիրական ձեռնարկներու։ Անցեալ տարի, այս միջոցներուս, երբ իմացուեցաւ այդ վաճառատան վճարմանց դադարումը որ առաջ եկած էր Լոնտոնի ու Եգիպտոսի մասնաճիւղերու գործառնութեանց ձախողութիւններէն, ճշմարիտ ցաւ մը պատճառեց բոլոր զիրենք ճանչցողներուն. այսօր, այդ տպաւորութիւնը անխառն բերկրանքի մը կը փոխուի որուն համար ջերմապէս կը խնդակցինք Միհրան էֆ. Կեսարեանի, թէ՛ իր և իր եղբարց անձնական տեսակէտով և թէ՛ Պոլսոյ հայ վաճառականութեան վարկին տեսակէտով։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Սահակ էֆ. Խանճեան ըստ իր բարի սովորութեան այս անգամ եւս 515 ղրշ. հանգանակելով յանձնած է գրասենեակ վասն հացագնի 1907 տարւոյ և որոց մասնակցած են հետեւեալ բարեսէր ազգայինները.— Բ. Ցուցակ.— Տիկ. Արուսեակ Ա. Էգնեան 120, Տիկ. Արաքսի Յ. Թովշանճեան 120, Տիկ. Երմոնէ Կ. Սէֆէրեան 60, Տիկ. Սիւզան Ա. Մանուկեան, Եդուարդ Մուրատեան, Միհրան Մուրատեան, Կարապետ Բայիսեան, Յովհաննէս Պապազեան, Պօղոս Բայիսեան էֆ.ները 20ական, Առանձար Սիմքէշեան, Եաղուպ Գ. Եաղուպեան, Խաչիկ Գանդարեան, Մարտիկ Արմէնեան, Յակոբ Պապազեան, Յովհաննէս Նիկողոսեան էֆ.ները 10ական, Տիկ. Հռիփսիմէ Յ. Պապազեան, Աշխէնիկ Կ. Հէքիմեան, Գառնիկ Բարոնեան, Լեւոն Սիմքէշեան, Հրանդ Քիւրքճեան, Մանուկ Ջաքարեան, Տիգրան Յ. Սարգիսեան էֆ.ները 5ական ղրուշ։ Ընդհ. գումար 515 ղրշ.։

*** Հանգուցեալ սրբի Տիկին Յուլիանէ Յովհաննէսեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 240 ղրշ. նուիրած են Հիւանդանոցիս Տեարք Յովհաննէսեան Եղբարք։

(Հոգաբարձութիւն)

ԳՐԱՍԷՐՆԵՐՈՒՆ

ՄԱՍԻՍ Գրական Շաբաթաթերթի 1900էն մինչեւ 1906 շրջանի տարեկան հաւաքածոները, խօրը գեղեցկապէս կազմուած հատորներ (մեր լաւագոյն գրագէտներուն ու բանաստեղծներուն արձակ և ոտանաւոր գրուածքներովը ճոխ), տրամադրելի են վաճառման համար, դիւրամատչելի գնով։ Փափագողները կրնան դիմել Ջարդարեան Եղբարց Գրատունը, Ղալաթիա, [illegible], Թիւ 695։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, հոկտ. 15)

ՔՈՆԿՈՅԻ ԽՆԴԻՐԸ

ՓԱՐԻԶ, 14 հոկտեմբեր. — Պրիւսէլէ հասած լուրերուն նայելով, Քոնկոյի Պելճիքայի քաժանման խնդիրը դարձեալ նախարարական և թերեւս խորհրդարանական տագնապ մը առաջ պիտի բերէ։ Պ. Պէրնէրթի խումբը, որ Երեսփ. Ժողովին կղերականաց մեծամասնութեան մէջ մեծ դեր կը խաղայ, դարձեալ մեծ դժուարութիւններ կը յարուցանէ ցուցուած պայմաններուն դէմ, պնդելով թէ պէտք է որ կառավարութեան պատկանի Քոնկոյի Պետութեան ելմտացոյցին հսկողութիւնը։ Պելճիքայի դահլիճը վերջին նախարարական տագնապին առթիւ այնպէս դժուարին կացութեան մը մէջ կը գտնուի այժմ, մանաւանդ թէ Լէօփոլտ Թագաւորին բացակայութեան պատճառաւ, որ դարմանի համար Պորտոյի մօտ Փրանսական Ռուայեա ջերմուկները կը գտնուի այս պահուս և 2—3 շաբաթէն պիտի կրնայ Պելճիքա վերադառնալ։ Նախարարական այս վերջին տագնապին առթիւ, որ 10—12 օրէ ի վեր ծագած է, վերադրեալ պատճառներով անստոյգ կացութեան մը մատնուած է խնդիրը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԵՐԼԻՆ, 14 հոկտ. — Վիեննայի և Բեզերապուրկի գերման դեսպաններուն փոփոխութիւնները հաւանական է որ մէկ քանի շաբաթէն կատարուին, վասն զի կոմս Վէտէլ Վիեննայի մէջ, և Պ. ֆոն Շէօն Բեզերապուրկի մէջ դեռ նոր պիտի ներկայացնեն իրենց հրաժեշտի գիրերը։ Կոմս Բուրդալէսի Բեզերապուրկի դեսպան անուանուելովը Միւնիխի դեսպանութեան բաց մնացած պաշտօնին դեռ ոչ ոք անուանուեցաւ։ Քաղաքական իրազեկ շրջանակի մէջ անհիմն կը համարին Գահիրէի գերման հիւպատոսը՝ կոմս Պէրնշդորֆի Միւնիխի դեսպան անուանուելու մասին տարածուած զրոյցը։

ՊԵՐԼԻՆ, 14 հոկտ.—Դահաժառանգ իշխանը, փափաք յայտնելով տէրութեան քաղաքային վարչութեան օրէնքները սովրելու ընդարձակօրէն, Վիլհէլմ կայսրը 7 ամսոյ թուակիր հրամանագրով արտօնեց իշխանը տարի մը չափ զինուորական ծառայութենէն ելլելով, զբաղիլ ներքին գործոց պաշտօնարանին մէջ։ Իշխանը այսօր սկսաւ իր նոր զբաղման։

ՉԻՆԱԿԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

ՇԱՆԿԱՅ, 14 հոկտ.— Մանչուրիոյ կառավարիչը՝ Հզուչիչանկ, Բէքինի մէջ մեծ դժուարութիւններէ ետքը, արտօնութիւն ստացաւ արտասահմանի մէջ փոխառութիւն մը կնքել, Մանչուրիոյ բարենորոգումներու գործադրութեան համար։ Փոխառութեան քանակութիւնը յայտնի չէ դեռ. բայց կ'ենթադրուի թէ 100—150 միլիոն մարք պիտի ըլլայ։

ՖՐԱՆՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 14 հոկտ.— Ելմտական նախարար Պ. Քայեօ ելմտացոյցի յանձնաժողովին մէջ տեղեկութիւններ տուաւ երկրին ելմտական կացութեան վրայ, ուրկէ կ'երեւի թէ ելմտացոյցին բացը 28 միլիոն ֆրանք է։ Ֆրանսայի վերջին զինուորական գործողութիւնները $2^1/_2$ միլիոնի յաւելում մը պատճառած են ելմտացոյցին մէջ նախատեսուած զինուորական ծախուց սովորական գումարին վրայ։ Ծովային գործոց պաշտօնարանի ելմտացոյցին արտաքոյ կարգի ծախուց գումարը յայտնի չէ դեռ։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

ԼԱՀՕՐ, 14 հոկտ.—Զօրավար Քիչնէր ետ ձգեց նախապէս ծրագրուած ձմեռնային ռազմափորձերը, որովհետեւ սովին պատճառաւ կարելի եղած չէ պարէն հայթայթել։

ԿԱԹՈՒԼԻԿ ԱՍՈՐՒՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

Հոկտեմբեր 12ին Հռոմ հասած է կաթոլիկ Ասորւոց Կաթողիկոս Տ. Իգնատիոս-Տիմէօթոս-Եփրեմ Բ. Ռահմանի, Պատրիարք Անտիոքայ, որ ծանօթ է հին եկեղեցական գրականութեան ասորերէն լեզուով մնացած հատուածներու հրատարակութեամբ։ Կայարանէն դիմաւորած են զինքը Պատրիարքական Փոխանորդ Յովսէփ Արքեպիսկոպոս Հազրա, սամ. հիւպատոս Պալեան էֆ., և արեւելեան զանազան կաթոլիկ Պատրիարքաց փոխանորդները։ Ի մօտոյ Պիոս Ժ. Պապէն ունկնդրութեան պիտի ընդունուի։ Կաթոլիկ Ասորւոց Կաթողիկոսարանը կը գտնուի ի Մէրտին։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿՆԵՐԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 14 հոկտ. — Ամերիկեան Սակարանները վերջին օրերու մէջ գիներու մեծ անկումներ ունեցան, և այս՝ այնպիսի անակնկալ կերպով որ իրենց թափին մէջ վերջին ամիսներու տեղի ունեցած անկումներն ալ գերազանցեցին։ Վերջին լուրերուն նայելով, ուրբաթ և շաբաթ օրերը մինչեւ իրիկուն՝ այսինքն Սակարանի գործառնութեանց ամբողջ տեւողութեան միջոցին ամէն օր ապրանք ծախած է։ Թէեւ մէկ քանի պանքաներ և մեծ դրամատուներ ծախուած ապրանքները մասամբ ընդունելով գիներու անկման առաջքն առնել կ'ուզէին, բայց ժողովուրդը վստահութիւն չունէր։ Զանազան բաժնեթուղթերու գիները չափազանց ինկան. օրինակի համար, 94,000 հատ Ստիլ Բոմէնի բաժնեթուղթեր $24^1/_2$ տոլար գինով ծախուեցան, մինչ տարի մը առաջ նոյն այդ բաժնեթուղթերուն գինն էր 50 տոլար։ Մեծաքանակ ոսկի Բարիզ ղրկուելու լուրերն ալ աննպաստ պարագայ մը կը համարուին։ Ամերիկայի մէջ տնտեսական կացութիւնը դժուարութեան մատնուած ըլլալուն ապացոյցն է նաեւ սնանկութեանց տակաւ բազմանալը։ Վերջին շաբաթուան մէջ 253, մինչ անցեալ շաբթու 202 առեւտրական տուներ սնանկացան Ամերիկայի մէջ։ Անցեալ տարի միեւնոյն ատենի մէջ սնանկացած առեւտրական տուներուն քանակութիւնն էր 217։

ՎԻԵՆՆԱ, 14 հոկտեմբեր. — Արմտիքի գիներուն տակաւ բարձրացումը այսօր ալ շարունակուեցաւ, որուն գլխաւոր պատճառն է եղանակին անսովոր երկարատեւ չորութիւնը որ մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ երկրագործներուն։ Ամէն տեղերէ հասած լուրերը կը հաստատեն թէ արդէն ցանուած ցորենները շատ դժուար կը ծլին կարծր հողին պատճառաւ։ Կը վախցուի որ եղանակին երաշտութիւնը վտանգաւոր հետեւանքներ ունենայ, եթէ ուշանան արգասաբեր անձրեւները, որոնց կը սպասուի անհամբեր, վասն զի այդ անձրեւները արդէն ցանուած սերմերը պիտի ուռճացնեն և թէ նոր ցանքերուն համար հողին պէտք եղած կակղութիւնը պիտի տան։ Ամբողջ Աւստրիոյ և Հունգարիոյ մէջ երկրագործական կացութիւնը այսպէս է. և այս պատճառաւ է որ արմտիքի գիներու իջնելուն յոյսը շատ նուազ է, մանաւանդ ցորենի գիները որ շատ բարձր են այսօր։ Արտասահմանէ, մանաւանդ Պերլինէ հասած լուրերը այսօր աւելի բարձր են, մինչ Բէշտայի մէջ օդաչափին վրայ անձրեւի հաւանականութիւն տեսնուելով գիները չբարձրացան այնչափ։ Ցորենի արտածութեան մէջ գործ չկայ գրեթէ, վասն զի ռումանական ցորենի մատուցում չկար բնաւ։ Պուքրէշէ այսօր հասած լուրերուն նայելով ռումանական կառավարութիւնը մտադիր է ցորենի և եգիպտացորենի արտածական մաքսերը բարձրացնել, որպէս զի արտածութիւնը դժուարանայ։ Այս պարագան ալ Ռումանիոյ վիճակը կը ցուցնէ յայտնապէս։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԵՆՆԱ, 15 հոկտ. — Քաղաքիս մէջ Մօրից Ֆինցի սամ. առեւտրական մեծ Տունը վճարման դժուարութեանց մատնուած է. պարտքին քանակութիւնը յայտնի չէ դեռ, բայց շատ մեծ է կ'ըսեն. առնելիքները պարտքէն աւելի ըլլալու են։ Ի մէջ այլոց, վիեննական երեք Դրամատուններ ալ բռնուած են։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 16 հոկտ. — Հունգարիոյ ներքին գործոց նախարար Անտրաշի կոմսը, որ Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր ներկայացած էր, յայտարարեց օրագրողի մը թէ պետական պայմանագրութեան խնդիրը կարգադրուած է։ Ասկէ կ'եզրակացուի թէ Անտրաշի կոմսին կողմէ ներկայացուած օրինագիծը, հանք. վարչ. դատարանին ձեռնհասութիւնը ընդարձակելու համար, կայսեր հաւանութեանը արժանացած է։ Հունգարիոյ մէջ այդ առթիւ մեծ գոհունակութիւն կը զգացուի, վասն զի այդ խնդիրը շատ փշալից էր։

ՊԵՇՏԱ. — Հունգարիոյ Խորհրդարանին մէջ նախարարապետ Տօքթ. Վէքէրլէի ճառը, պետական պայմանագրութեան մասին, մեծ տհաճութիւն պատճառեց [illegible], վասն զի պանքայի խնդրոյն մէջ Հունգարիոյ մասնակցութեան բաժինը աւելցած է։

ՎԻԵՆՆԱ. — Այսօր կատարուեցաւ Աւստրիոյ Խորհրդարանին բացումը։ Նախարարապետ Պարոն ֆոն Պէքի ճառը, պետական պայմանագրութեան մասին, լռութեամբ ունկնդրուեցաւ։ Երեսփ. Ժողովին զանազան խումբերը հիմա զգուշաւոր ընթացքի մը կը հետեւին։ Լրագիրները կը հրատարակեն պետական պայմանագրութեան պատճէնը։

ԼՈՆՏՈՆ. — Լոնտոնի միջնաքաղաքին կողմէ Վիլհէլմ կայսեր մատուցուելիք նուէրը պատրաստ է. արկղիկ մըն է, որուն վրայ կան Գերմանիոյ կայսեր ու կայսրուհիին անուանց սկզբնատառերը և Լոնտոնի միջնաքաղաքին զինանշանները։ Այդ նուէրը զարդարուած է թանկագին քարերով։

ԱԹԷՆՔ. — Հապէշ պատուիրակութիւնը, երէկ, հոս ժամանեց՝ այն ընծաներով զորս Մենելիք ղրկած է Գէորգիոս Թագաւորին։

ՊԵՐԼԻՆ.—Կը յուսացուի որ Պատէնի մեծ դուքսը բանտարկութեան վերածէ Հաայի դէմ արձակուած մահուան վճիռը։

ԼՈՆՏՈՆ. — Սիամի Թագաւորը Մալթա ժամանեց։

ՄԱՏՐԻՏ. — Սպանիոյ Թագաւորը ու Թագուհին, որոնք Անգլիա պիտի երթան, Պելճիքա ու Հոլանտա ալ պիտի այցելեն անպաշտօն կերպով։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ կայսրն ու կայսրուհին նոյ. 10ին Ֆլէսինկէն Հոհենցոլերն զբօսանաւով ճամբայ պիտի ելլեն դէպ ի Անգլիա։

ՊԵՇՏԱ.—Աւստրիա և Հունգարիա համաձայնեցան պատուիրակութիւնները դեկտեմբերին գումարելու՝ առժամեայ ելմտացոյցը քուէարկելու համար։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ. — Ֆոնթանէյ վառօդարանին արկածը նիւթական մեծ վնասներ պատճառեց։ Հարիւրաւոր մեռեալներ ու վիրաւորներ կան։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԸՆԹԱՑՔ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ, տարր. Ա. և Բ. տարի
Յօրինեց՝ Զ. ԹՈՓՈՍԵԱՆ

Սոյն դասագիրքը կը պարունակէ՝ թուարկութիւն, չորս գործող., հասարակ և տասնորդական կոտորակ, երկրաչափական գլխաւոր ձեւեր և պարզ ծանօթութիւններ, 54 ռանեկան պատկերներ ու ձեւեր։ Ամէն հարցիւ ու խնդիր սամանեան չափերու և դրամներու վրայ հիմնուած է։

Գործին սկիզբը լիովին բացատրուած է ուսուցման եղանակը, որով ամէն ծնողք ալ կրնայ դիւրաւ սորվեցնել իր զաւկին։ Պատ. Տնօրէնք գրատունը դիմելով օրինակ մը ձրի կ'առնեն. գաւառի գրավաճառք և տնօրէնք 50 փարայի բոնթայի փուլ պէտք է ղրկեն իբր ծախք։

Գինն է՝ $4^1/_2$ ղրուշ և զեղչը 30 առ %։

Վ. Յ. Ցակոբեան ԱՆԳՂ.-ՀԱՅ. բառագիրք, Ա. տիպ, ընտիր թղթով, փոխան 1 ոսկիի, բացառաբար կը ղրկուի 50 ղրուշի. անկորուստ և ուղղուած տեղը։

ԸՆԹԱՑՔ ԸՆԹԵՐՑ.—Դպրոցի գիրք, նոյն հեղինակէն, 6 մաս, 2ը մանկապարտէզի և 4ը նախակրթարանի, պատկերազարդ. շատ գնողներու մեծ զեղչ։

Բառգիրք ՀԱՅ.-ԳԱՂՂ., Ե. Տէմիրճիպաշեան, քարթոնէ 15 և փառակազմ 17.5։

Այս գիրքերը անփոփոխ և փութով ստանալու համար դիմել ուղղակի կեդրոնատեղին՝ Զ. Թորոսեան, գրավաճառ Պահչէ Գաբու, Րասիմ Փաշա խան Կ. Պոլիս։

10—1

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 3/16 Հոկտ.

Օսմ. Թոն. Միացեալ 4 % Ք. Կ.	Օ. Ռ.	100 15
Ամենէն բարձր գին	»	100 16
Ամենէն վար գին	»	99 35
Րումէլիի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	163 12
Ամենէն բարձր գին	»	163 25
Ամենէն վար գին	»	162 —

ԲԱՑՈՒՄ 4/17 Հոկտ.

Օսմ. Թոն. Միացեալ 4 % Ք.Կ.	Օ. Ռ.	100 05
» » ժամը 5ին Ք.Կ.	»	100 06
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	163 —
» » ժամը 5ին	»	163 —
Թօրափ Կ. Պոլսոյ	»	430 —
Անատ. Երկթ. Գործող. Ա. սերի	»	508 —
» » Բ. սերի	»	505 —
» » բոնթայ	Ա. Ռ.	16 47½
Շիրքէթի Խայրիէ	»	44 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	4 65
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 10
Օսմ. Ծխախոտ		19 —
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		8 70
» ժուիսանսը		4 10
» պարտաթուղթ		472 —
Թունէլ	Ֆր.	46 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.		314 —
Գալիա Քարա Այտըն		528 —
Միտէլի պանքա	Օ. Ռ.	5 12½
Սալօնիկի պանքա		144 —
[illegible] առանձնաշնորհեալ		45 —
» սովորական		43 —
Թօրափ Իզմիրի		592 —
Լաւրիոն	Ֆր.	68 —
Զարթըրմա	»	25 50

ՍԹՈԼԱՆՑ

Օսմ. Միացեալ 1 օրուան	Օ. Ռ.	2 50
» » 8 »		6 25
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	— —
Փոխ. Հրապարակ Օսմ. Պանքայի		6½ %

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք	Ղրուշ	110 25
Բարիզի » »	Ֆրանք	22 76½
Վիեննայի » »	Քուրոն	21 98
Պերլինի » »	Մարք	18 71

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Անգլիական ոսկի	Ղրշ.	109 34
Ֆրանսական »	»	87 12
Բոլ Էմբէրիալ	»	91 10
Մէճիտի տարբերութիւն	»	107 32
Արծաթ մանրուք	»	104 15
Մեթալիք	»	100 —
Րուսիոյ Թղթադրամ	Օ. Ռ.	8 65

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 16 Հոկտ.

Միացեալ Օսմ. պարտք. բաց.	Ա. Ռ.	92 35
» գոց.	»	92 20
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	168 50
Թրանսվալ	»	47 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	694 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	440 —
Գալիա Քարա Այտըն	»	530 —
Օսմ. մաքսատուն	»	497 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	94 10
Քրէտի Լիոնէ	»	1150 —
Ռուսական 5 %	»	90 50
Իտալական Ռանթ	»	101 —
Սպանիական արտաքին	»	91 10
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 125
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի	»	3½

ԼՈՆՏՈՆ, 16 Հոկտ.

Միացեալ Օսմ. պարտք բաց.	Ա. Ռ.	91 75
» գոց.	»	92 25
Օսմանեան Կայս. Պանքա	»	17 50
Եգիպտական միացեալ	»	— —
Անգլիական քոնսոլիտէ Ք. Կ.	»	82 63
Հելլենական 5 % 1881	»	47 —
Զարթըրմա	»	1 31
Պուլկարական փոխառ. 1892	»	102 —
Ռանտ Մայնս Ք. Կ.	»	4 75
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	25 37½
Դրամազեղչ	»	4½

ՊԵՐԼԻՆ, 16 Հոկտ.

Օսմ. միացեալ		93 30
Ռուսական 4 % 1902	Մարք	— —
Րումէլի երկաթուղի	»	143 —
Փոխ. Լոնտոնի վրայ չէք	»	20 260
Դրամազեղչ	»	5½

ՎԻԵՆՆԱ, 16 Հոկտ.

Րումէլի երկաթուղի	Քուրոն	184 —
Վինըր Պանք Ֆէրայն	»	531 —
Փոխանակագիր Բարիզի վրայ	»	95 71
» Լոնտոնի վրայ	»	240 30
Օսմ. Ռէժի	»	420 —

ԱՂԵԹԱՓՈՒԹԻՒՆ

„ԳԱՍԸԳ ԵԱՐԸՂԸ"

Կը դարմանուի, առանց պէտք մնալու Աթէնքի Կանաւին ճիւղին մէջ վիրաբուժական գործողութեան։

Այդ ճիւղը կը գտնուի
268 Բէրա, Կալաթա-Սէրայի դիմաց, Թիւ. փուռին վերի յարկը։ 268

Իտալիոյ Նշանաւոր բժիշկներէն ՏՕՔԹ. ՍԷԶԱՐ ՄԱԴԻԷՆԻ դրութեան կիրառումովը ՏԸ ՄԱՐԴԻՆ աղեկապերու գործածութեամբը, որոնք կազմախօսական ու առողջապահական կանոններու համաձայն շինուած են, հիւանդներու անհանգստութիւնը իսկոյն կ'անհետանայ։

Աղեթափութեան ենթակայ եղողները նոյն ճիւղին մէջ կը քննէ ՏՕՔԹ. ՎԱՍՏՐԱՎԷԼԼԻՍ։ Հիւանդները ամէն օր առանց վարձքի կը դարմանուին։ Աւելի տեղեկութիւն առնել ուզողները պէտք է նոյն ճիւղին դիմեն։

50—5

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

տացագիրներ։ Այսպէս Դրոշմի Օրէնքին դէմ զանցառութիւն մը կատարած կ'ըլլան այդ հարկատուները. Նոյն օրէնքին համաձայն գրութիւններու արտաքին ձեւը կերպարանափոխ չըներ այդ պայմանները՝ դրոշմաթուղթի տեսակէտով։ Բացորոշ տրամադրութեանց (յօդ. 1 և 9, թիւ 85) համաձայն, այն ամէն ընկալագիրներն ու ստացագիրները, որոնք երբ մուրհակ կը յանձնուին ուրիշի մը, դրոշմատուրքի ենթակայ են, բաց ի 27րդ և 79րդ յօդուածներուն մէջ կանխատեսուած գրութիւններէն։ Այդ օրինազանցութեան հետեւանքը կը կրեն այդ նամակներուն տակ ստորագրողները, որոնք օ և է չահ չունին, նկատելով որ այդ մասին սահմանուած դրոշմատուրքը (յօդ. 9, թիւ 85) պարտին վճարել ամէն անոնք որոնց կը յանձնուին գրութիւնները (6րդ յօդուած, 3րդ հատուած)։ Հետեւաբար նամակագիրներուն ներելի է՝ դրոշմատուրքի գումարը անցընել անոնց հաշւոյն որոնց յղուած են այդ գրութիւնները։ Հանրային Պարտքի Վարչութիւնը ձեռք անցուցած ըլլալով դրոշմատուրքէ զուրկ ստացագիրներ պարունակող նամակներ, ստիպուած է օրինազանցները հետապնդել և 38րդ յօդուածին մէջ կանխատեսուած տուգանքները գանձել։ Նմանապէս Վարչութիւնը պարտք կը համարի հարկատուներուն ուշադրութիւնը հրաւիրել Դրոշմի Օրէնքին համակերպելու անհրաժեշտութեան վրայ, այս առթիւ յիշեցնելով թէ Օրէնքին 50րդ յօդուածին համաձայն, կատարուած օրինազանցութեանց մասին տեղեկութիւն տուողները կը ստանան գանձուած տուգանքին կէսը. նաեւ այդ կարգի նամակներ ստացողները եւ բոլոր անոնք որոնց ձեռքը կրնան գտնուիլ այդ նամակները, շահ ունին տեղեկութիւն տալու ի վնաս ստորագրողներուն, միակ պատասխանատու՝ տուգանքներու մասին, 40րդ յօդուածին համաձայն։ Վերջապէս Վարչութիւնը կը ծանուցանէ հարկատուներուն թէ կրնան ⁰/ₒին 5 զեղչով վճարել նամակներու մէջ ներփակուած ստացագիրներուն դրոշմատուրքը, արտասովոր դրոշմումի ենթարկելով նամակներուն մէջ դրուելիք թուղթերը, որոնք ստացագիր բովանդակելնուն յիշատակութիւնը պէտք է կրեն։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

1/14 օգոստոս 1907 30—19

* *

ԴՐՈՇՄԱՏՈՒՐՔԻ ՀԱՄԱՐ «ՎԻԶԱ»

ԱԶԴ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութիւնը հարկատուներուն դիւրութիւններ ընծայելու համար Դրոշմատուրքի կանոնագրին գործադրութիւնը և այդ օրինական տրամադրութեանց կիրառման մասին ամէն անստուգութիւն փարատելու նպատակաւ, դրոշմատուրքի մասին վիզա մը հաստատած է։ Դրոշմատուրքի վիզան կը կատարուի՝ թուղթին վրայ նշանակելով տեսնուած ըլլալը, ինչ որ 2 ղրուշ դրոշմատուրքի ենթակայ է՝ վիզայի օրուան թուականով. նաեւ յիշատակութիւն մը պէտք է կատարուի թէ քննուած թուղթերը կանոնաւո՞ր են դրոշմատուրքի տեսակէտով։ Դրոշմատուրքի վիզայի կրնան ենթարկուիլ այն ամէն թուղթերը, որոնք դրոշմատուրքի օրէնքի մասին օ և է թերութիւն չունին։ Հետեւաբար հարկատուները գլխաւորաբար կրնան սա գրութիւնները ներկայացնել, ձեւակերպութիւնները կատարելու համար.— 1. Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած ու չստորագրուած գրութիւնները։ 2. Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած և ստորագրուած ու օրինապէս դրոշմաթուղթ փակցուած ամէն գրութիւն։ 3. Օտար երկիրներէն և դրոշմատուրքի օրէնքը չգործադրուած այն վայրերէն եկած գրութիւններ, որոնք թէեւ օսմ. դրոշմաթուղթ չեն կրեր՝ բայց Թուրքիոյ մէջ տակաւին չեն սկսած գործածուիլ։ 4. Օտար երկիրներէն և դրոշմատուրքի օրէնքը չգործադրուած այն վայրերէն եկած գրութիւններ, որոնք օրինական դրոշմաթուղթ կը կրեն։ 5. Դրոշմատուրքէ զերծ գրութիւններ։— Թիւ 1 և 3 հատուածներուն մէջ յիշուած գրութիւններուն վիզայի գործողութիւնը կը կատարուի դրոշմատուրքին գանձուելէն, փակցուելէն ու ջնջուելէն յետոյ։ Թիւ 2, 4 և 5 հատուածներուն մէջ յիշատակուած գրութիւններուն վրայ վիզայի գործողութիւն

[illegible]

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

1/19 օգոստոս 1907 30—19

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 50,000,000 Տրախմի

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ՝ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սէլանիկ, Իզմիր, Պիրէոն, Բադրաս, Վօլօ, Շիրա, Քալամաթա, Քանէ եւ Քանտիա (Կրետէ)։

Դրամագլուխին և աւանդ ձգուած դրամին ու արժեթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 տրախմիի։

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով։ Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառքներու, արժեթուղթերու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը զեղչէ։

Աթէնքի Պանքան հաշուընթացներ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու և արտասահմանի մէջ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրապարակին և թէ օտար հրապարակներուն վրայ, յաճախորդներուն շատ նպաստաւոր կերպով։

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն՝ արժեթուղթեր կը պահէ, աւանդի ձեւով և ուզուած ատենը ետ առնելու պայմանով։ Ամէն կարգի կտրօններ կը գանձէ և զեղչի գործողութիւններ կը կատարէ։ Աթէնքի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ երկաթապահ սնտուկներ, փոքր վարձքերով։

Աւանդի ճիւղ

Աթէնքի Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժեթուղթ, սա տոկոսները վճարելով.

Ուզուած ատեն դրամ քաշելու պայմանաւ	3⁰/ₒ
Վեց ամսուան համար	3½⁰/ₒ
Մէկ » »	4 —
Երկու » և աւելի	5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 2ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր տետրակներ՝ 4⁰/ₒ տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յաճախորդներուն մէջ փոքր դրամատէրեր ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տետրակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առ առաւելն 100 ոսկիի աւանդ գումար մը։ Այդ դրամը 4⁰/ₒ տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն ղրուշ 52 ոսկեդրամ։ 50—32

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.

Ն. ԲԱՔԷ ՍԻ ԸՆԿ.

ՍՔԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Հոկտ. 16ին, Մինկրէլլի, Սեւ ծովէն

Հոկտ. 16ին, Ֆրիժի, Մարսիլիայէն

Հոկտ. 21ին, Սիրֆասի, Սեւ ծովէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Հոկտ. 16ին, Մինկրէլլի, ուղղակի Մարսիլիա

Հոկտ. 17ին, Ֆրիժի, Զօնկուլտաք, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք

Հոկտ. 22ին, Սիրֆասի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։

Ա.	կարգ	Պաթումի համար	200	Ֆր
»	»	Մարսիլիոյ »	160	»
Բ.	»	Պաթումի »	150	»
»	»	Մարսիլիոյ »	120	»

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 Ֆր.։ Բ. կարգ 185.10 Ֆր. (Տիէպի ճամբով)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։

15 50—24 Բ. ՌԸՊՈՒԼ

ՎԻՐԱՒՈՐ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԵՐ

Նիկոլայիտես Եղբարք

[illegible]

Ճիւղեր.—Դասրէէյ Միքիվիւտար, Քօրբիի պարտէզին մօտ։

Բերնի հիւանդութիւնները կը դարմանեն։ Շատ փտած ակռաները ոսկիով, «բլաթին»ով և «էմայ»ով կը լեցնեն։ Իրենց մասնաւոր գործիքներով յախճապակէէ ակռայի կտորներ կը շինեն և զայնս կը փակցնեն ակռային սաւղի մասին, այնքան ճշդութեամբ որ ակռան ամբողջ կ'երեւայ և կտոր ունենալը բնաւ յայտնի չըլլար. այդ կերպով յախճապակէով ալ ակռայ կը լեցնեն։ Ցախճապակէին ամէնէն ամուրն է ակռայ լեցնելու համար գործածուած զանազան առարկաներուն. եթէ առջեւի ակռաները լեցուին, բնաւ յայտնի չըլլար թէ լեցուած են։ Առանցմէ զատ ամերիկեան վերջին դրութեամբ կեղծ ակռաներ կը շինեն և առանց քիմքի «Պրիճուորք» տեսակէ ակռաներ կը դնեն։ Վերոյիշեալ տեղերը ամէն օր կ'ընդունին իրենց դիմողները։ 50—27

ՄԵԾ ԺԱՄԱՆՈՒՄ ՌԻՕՔ-ՕՎԸՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

Ս. ՇՔԱՅՆ

50—47

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կառախ. երու երթեւեկի.

1907 սեպտ. 14 (Ն. Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ԳՈՆԻԱ — ԷՐԷՅԼԻ — ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ		Կառախ. 622 Ապր. եւ Ճմր. Առտու
Կայարան		
Գոնիա	մկն.	12 30
Գաշին խան		1 1
Չումրա		1 45
Արբգ Եօրէն		2 13
Մանտասուն		2 42
Գարաման	ժմն.	3 13
	մեկ.	3 28
Սիտրովա		3 54
Այրանճը-Տէրպէնտ		4 44
Ալանձա		5 20
Էրէյլի	ժմն.	5 45
	մկն.	6 5
Պուլկուրլու	իրիկուն ժմն.	6 20

ԴԱՐՁ		Կառախ. 621 Ապր. եւ Ճմր Իրիկուն
Կայարան		
Պուլկուրլու	մկն.	6 35
	ժմն.	6 53
Էրէյլի	մկն.	8 50
Ալանձա		9 11
Այրանճը-Տէրպէնտ		10 [illegible]
Սիտրովա		10 43
Գարաման	ժմն.	11 7
	մկն.	11 22
Մանտասուն		11 55
Արբգ Եօրէն		12 24
Չումրա		1 —
Գաշին խան		1 36
Գոնիա	իրիկուն ժմն.	2 5

50—33

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

[illegible]

Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, թիւ 12, Թիւնել խան։

Բէնաիք, Բ. Սոմմարիփա։

Մեծ Կղզի, Բէաուլ էֆ.։

Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկելիտէս, կայարանի հրապարակ։

Սան Սթէֆանօ, Բէչէճեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՍՈՅԹԸ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԶԵՏԵՂՄԱՆ ՅԱՏԿԱՑՈՒԱԾ

Պարգեւները կը վճարուին Կ. Պոլսոյ մէջ Երկրագործական դրամատան և Օսմ. Կայս. Պանքայի, իսկ գաւառներու մէջ յիշեալ Պանքաներու մասնաճիւղերուն կողմէ։ Տասներորդ Թիրաժը պիտի կատարուի 1323 Նոյ. 1ին Հանրօգուտ Շինութեանց պաշտօնատան մէջ։

Տոմսակներուն թիւը 175 000

Պարգեւ շահող տոմսակներուն թիւը 35 000

Առաջին պարգեւ	Երկրորդ պարգեւ	Երրորդ պարգեւ	Չորրորդ պարգեւ
300,000	100,000	50,000	20,000

ՊԱՐԳԵՒՆԵՐՈՒՆ ԹԻՒՆ ՈՒ ՔԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Պարգեւ		Հատ				
300,000	ղրշ.	1				
100,000	»	1				
50,000	»	1				
20,000	»	1				
60,000	»	6	իւրաքանչիւրը	10,000	ական	ղրշ.
50,000	»	10	»	5,000	»	»
40,000	»	20	»	2,000	»	»
60,000	»	60	»	1,000	»	»
200,000	»	400	»	500	»	»
240,000	»	3000	»	80	»	»
630,000	»	31,500	»	20	»	»
1,750,000	»	35,000				

Թիրաժի գործողութիւնը կը կատարուի ի ներկայութեան Երկրագործական Պանքային Վարչական Խորհուրդի մարմնոյն, հաշուակալին, Ելմտական Նախարարութեան հաշուակալութեան Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքային կողմէ կարգուած ներկայացուցիչներուն։ Ելած պարգեւները առանց օ և է զեղչի կը վճարուին ամբողջապէս, մեճիտիէն քսան ղրուշ հաշուելով։ Թիրաժի միջոցին ամէն օր քաշուած թիւերը լրագիրներու մէջ կը հրատարակուին յաջորդ օրը։

Վիճակահանութեան տոմսերը կը ծախուին Երկրագործական Պանքային կեդրոնատեղիին, Պոլսոյ կողմը վիճակահանութեան մասնաճիւղին, իսկ գաւառները Երկրագործական Պանքայի և Օսմ. Կայս. Պանքայի մասնաճիւղերուն մէջ։ Ամբողջական քսանըհինգ տոմսակ գնողին հարիւրին վեց ղրուշ զեղչ կ'ըլլայ։ Թիրաժէն մէկ օր առաջ ետ դարձուած տոմսերը կ'ընդունուին և անոնց արժէքը կը վճարուի։

Ամբողջ տոմսին արժէքը մէկ մեճիտիէ

Կէս տոմսին արժէքը կէս մեճիտիէ

Քառորդ տոմսին արժէքը հինգ ղրուշ

ԶԵՆԻԹ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՀՌՉԱԿ ՎԱՅԵԼՈՂ

միակ ժամացոյցը իր նրբախնամ յօրինուածքին, իր բարեձեւութեան, իր տոկունութեան և իր բարձր ճշդութեան համար, յատկութիւններ՝ որոնք բոլոր Արուեստահանդէսներու մէջ իրաւապէս արժանացուցած են զայն ամենաբարձր վարձատրութեանց, և որոնց համար կարելի է միշտ զայն յանձնարարել և երաշխաւորել։ Իբրեւ կատարելագործութեան վերջին բառը՝ ժամագործական ճարտարարուեստին արդի կալուածին մէջ, ԶԵՆԻԹ ժամացոյցը լիովին կ'արդարացնէ իրեն ընծայուած անունը։

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ԲԱՐԻԶ, 1900

ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ.—ՆԷՕՇԱԴԷԼԻ ԴԻՏԱՐԱՆԻՆ. 1903

ԱՐՏԱՔՈՅ ՄՐՑՄԱՆ.—ԱՆԴԱՄ ԺԻՒՐԻԻ, ՄԻԼԱՆ. 1906

Եւն. եւն. եւն.

ԱՄԷՆ ՄԵՏԱՂԷ ԵՒ ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ

Ընդհ. ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար — Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ եւ Ընկ.

Մեծ վաճառատուն ժամացոյցներու, շղթաներու և գոհարեղէններու

ԹԻՒ 16 — ՊԱՀՃԷ ԳԱՊՈՒ — ԹԻՒ 16

Օռօզտի-Պաք հաստատութեան դիմացը

Ի Բերա, կը գտնուի գոհարավաճառ Տ. Տ. ԷՔՄԷՔՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ քով, Թիւ 400 Մեծ-Փողոց 50—28

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

[illegible]

վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուն որոշ պայմանաժամերով։ Վերջապէս սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանքը Սալոնիկ փոքր վճարումներու համար ալ Խնայողական Սնտուկ մը ունի, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—23

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Հոկտեմբեր

Գշ. 2]15 Պիրէոն, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բօռ-Սաիտ ու Սուէզ ի նաւահանգիստներու մեկնող շոգենաւերուն հետ։

Գշ. 2]15 Օտեսա ժամը 4ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս, Խրիմ-Ազով, Օտեսա-Թէրսոն, Օտեսա-Նիքոլայէվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։

Դշ. 3]16 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին։

Եշ. 4]17 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բօռ-Սաիտ, Աղեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։

Շբ. 6]19 Օտեսա, ժամը 12ին։ 50—41

ԻԼԱՆ

Խազինէի Խասսա Շահանէ

Խազինէի Խասսա Շահանէ հաւալէսիյլէ իտարէի իւչիւն պիր սէնէի քամիլէ զարֆընտա միւլսաչա օլընաճագ հընթա, տարը, իւր վէ ուֆագ մըսըր, քէնէվիր թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մահը հալը բուլունտուղու ղըրքը Գասըմ իրթեօի կիւնիւ իհալէի էվվէլիէսի վէ օնընճը չէհարշէնպէհ կիւնիւտէ էվգաթ իւչ թէնզիլի պիլ գապուլ էսէվէյը մէգքիւրտէ իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան իթտա թալիպ օլանլարըն չէրաիթը միւթէֆէրրիաչը ան[illegible] վէ միւնագասա սալտն օլմագ իսթէյէնլէրին եւմ[illegible] օն նիսֆտէ թէէմինաթ ագչէլէրինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէլէրի միւէսսէսէդէն նիհայէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի Ճէլիլէի միւշարիլէյհաէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 1 Թըշ. էվ. սէնէ 323 3—2

ԻԼԱՆ

Շէհր Էմանէթինտէն

Տէվաիրը պէլէտիյէ Թահրիրաթ հավանագրի իւչիւն Թէյրինը էվվէլ իպթիտաընտան իթիպարէն պիր սէնէլիք միւքթէզի պարանինի պէհէր քիլօսը սիմ մէճիտի օն ագչէ ղրուշ հիսապըյլա գիրմի պէշ բարա ֆէ սամանինի պէհէր ճէտտա գանթարը ալթմըշ իքի ղրուշտա թալիպլէրի իւզէրինտէ օլուպ պէլտիէ ննագասա թէգարրուր իտէճէք ֆիյաթ նիւսալընտա կէօրիւլտիւկի հալտէ Թէյրինը էվվէլին օնընճը կիւնի իհալէի էվվէլիյէ վէ օն իւչիւնճը կիւնի իհալէի գաթիյէսի իճրա օլընաճաղընտան թէնզիլ իլէ թալիպ օլանլարըն եւմէ օն նիսֆ թէմինաթ ագչէլէրինի միւէսսէսէդէն Շէհր Էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ իւլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 29 Էյլուլ սէնէ 323 3—3

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (204)

ԹՈՄԱ ՍԱՏԱՆ

Գեղանի Կոմսուհիի Մը ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԾԵՐՈՒԿ ԱՌԻՒԾԸ

ԺԷ.

ԱՆԾԱՆՕԹ ԱՆՁԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Արդարեւ, այլազան ղրոյցներ,—որոնք իրարու կը համապատասխանէին— հասած էին դատաւորին ականջը և ան ստիպուած էր ուշադրութիւն ընծայել անոնց։ Այսպէս՝ Ռուսաքոմոնթի դղեակին երեք ծառաները հարցաքննած էր, որոնք կոմսին կեանքին իրազեկ էին մօտէն։ Վկայութիւն տուած էին նաեւ այն գիւղացիները, որոնք հանդիպաւս եղած էին անդամալոյծ կոմսին բուժման, Բրիւթիանի կողմէ ճամբուն վրայ գտնուած ու դղեակ առաջնորդուած։ Այդ միջոցին էր որ կոմսը զրկուած էր իր ինչքերը մատակարարելու իրաւունքէն։ Դատաւորին հարցումներուն վրայ, կառապան Անթուան, պարտիզպանը և սենեկապանուհի Անժէլէք կրկնած էին իրենց երբեմնի վկայութիւնները։ Այդ անձերը ատենօք տեսած էին կոմսին պառիլը գիշեր ատեն... բայց նաթալի յիմարական նկատած ըլլալուն համար այդ ցնորքները, խաբուած ըլլալու համոզումը ունեցած էին կամ այդպէս կը ձեւացնէին։

Պ. Մէնէօթրօ այդ տարբեր իրողութիւնները յիշեցուց Տօքթ. Ֆոնթընայլի։ Ցետոյ Լարտիէի կողմէ պատմուած աւելի ճշգրիտ ու նոր դէպք մը պարզեց անոր առջեւ։

— Պ. տը Բրուա-Վիթրէի հիւանդութեան հետեւեցա՞ք սկիզբէն ի վեր, հարցուց դատաւորը։

— Արդէն գիտէք այդ պարագան, պարոն, քանի որ կարգ մը տեղեկութիւններ տուած եմ այդ մասին, երբ Տիկին Պաւլիան կը խնդրէր որ իր եղբայրը զրկուի ինչքերը մատակարարելու իրաւունքէն։

— Չեմ մոռցած ձեր յայտարարութիւնները, բայց ներկայ ծանրակշիռ իրադրութեանց պատճառաւ ստիպուեցայ անգամ մը եւս լսել ձեզ։

Բրիւթիան նայուածք մը ձգեց դատաւորին վրայ։

— Արդարեւ, ատենօք մէկ քանի հոգի հաւատ չընծայեցին որ կոմսը ընդհանուր անդամալուծութեան ենթարկուած ըլլայ։ Դղեակին ծառաները, ինչպէս գիտէք, յայտարարած են գիշեր ատեն կոմսը տեսած ըլլալնին, երբ մթութենէն օգտուելով քալելով կը պտտէր թէրասներուն, մարգագետիններուն վրայ և պարտէզներուն մէջ...

— Ստուգութիւն մը ձեռք չբերին սակայն։

— Այո՛, ի վերջոյ յայտարարեցին թէ սխալած էին։ Եւ որովհետեւ այդ ծառաները շահ մը չունէին այդպիսի պատմութիւններ յերիւրելու մէջ, կրնայ ըլլալ որ քիչ մը ճշմարտութիւն պարունակէին իրենց ըսածները։ Ի՞նչ կարծիք ունիք այդ մասին։

— Այն ատեն ալ միեւնոյն հարցումը ըրիք ինծի, և հիմա տարբեր պատասխան մը չպիտի կրնամ տալ։

— Միթէ այն ատեն չհաւատացի՞ք այդ պատմութեան։

— Ոչ։

— Սակայն դուք այնձամբ կոմսը վերցուցած էք ճամբուն վրայէն, ուր ինկած էր ան։

— Այդ իրիկուն կատարած հրաշալի ճիգը արգիլեց պիտի ըլլար օ և է բուժման, ա՛լ աւելի ակարացնելով առողջական վիճակը...

— Գէթ աս է ձեր կարծիքը...

Բրիւթիան խոհարհութիւն մը ըրաւ գլխով։

— Պարոն Ֆոնթընայլ, դուք ալ ինծի խոստովանեցէք թէ սխալեր էք ձեր ախտաճանաչութեան և կանխաճանաչումին մէջ, քանի որ այսօր մեր առջեւ կը գտնենք հիւանդ մը որ կը խօսի, կը քալէ, և ամէնէն զաղանի կրցած է երկար պտոյտ մը կատարել առանձին...

— Կը խոստովանիմ սխալս...

— Ուրեմն վերջերս բնաւ չէիք յուսար որ կոմսը ըստ բաւականի կազդուրուած ըլլայ՝ կարենալ շարժելու համար։ Կ'երեւայ թէ յաճախ կ'երթայիք զինքը տեսնելու։

— Շաբաթը երկու անգամ...

— Եւ ամէն անգամուն ալ իր առողջական վիճակը կը քննէի՞ք։

— Այո՛։

— Միշտ սա անփոփոխ ստուգութեամբ ու համոզումով կը մեկնէիք թէ հիւանդը բացարձակ անշարժութեան և յաւիտենական լռութեան դատապարտուած էր։

— Դէպ ի բուժում առաջնորդող օ և է յոյս չէի նշմարեր։

— Հարցումներ կ'ուղղէի՞ք կոմսին։

— Այո՛, բայց անօգուտ կերպով։

— Կը կարծէ՞ք թէ անցեալ շաբաթ կէս օրէն յետոյ կատարած ճիգը, մինչեւ Բօմպ-օ-Տամի բացատանը երթալու համար, առաջ եկած ըլլայ յեղակարծօրէն և քանի մը վայրկեանի մէջ, ծայրայեղ յուզման մը, ահաբեկումի մը կամ ուրիշ բանի մը ազդեցութեան տակ։

Տօքթ. Ֆոնթընայլ կը խորհէր՝ վարանելով թէ ի՛նչ պատասխան տայ։ Եթէ հաստատական ըլլար իր պատասխանը, անհաւատալի պիտի թուէր։ Բնութիւնը առանց հրաշքներ չի գործեր։ Ցամր ճիգերով միայն կը գործէ ու կը յառաջանայ։ Սրունքները հաշմանդամ եղող մէկը պիտի կրնա՞յ յանկարծ ոտքի ելլել, վտանգէ մը ազատելու համար ինքզինքը։ Երբ առաջին անգամ կոմսը փորձած էր ազատել իր աղջիկը, իր կատարած ճիգին յաջորդած էր աստիճանական և յարատեւ բարւոքում մը, որուն արդիւնքն եղած էր գրեթէ կատարեալ բուժում մը։ Բայց կոմսը ուզած էր որ իր շուրջը գտնուող ամէն ոք չիմանար իր ապաքինած ըլլալը։ Խօսելու և շարժելու անկարողութեան այդ կեղծիքը ցոյց տուած էր մինչեւ իսկ Տօրնաք ընտանիքին առջեւ։ Միայն Բրիւթիան ու Լիզօն տեղեակ էին այդ բուժման։ Դատաւորը կռահելով որ հրատապ կէտի մը վրայ կը գտնուէր Տօքթ. Ֆոնթընայլ, իր հարցումը կը կրկնէր, աւելի ճշդելով զայն.

— Ընդհանուր անդամալուծութեան ենթակայ մէկը կրնա՞յ մէկ վայրկեանէն միւսը խօսիլ, անդամները գործածել, ինչպէս եղած է Բրուա-Վիթրէ կոմսին։

—Ո՛չ, ըսաւ Բրիւթիան...

Այս վերջինը չէր կրնար պայքարել առանց ակներեւութեան մը դէմ։

— Լա՛ւ։ Սակայն իրողութեան մը հանդէպ կը գտնուինք, այն է ծերունիին բուժումը... Ուրեմն, ձեր կարծիքով, այդ բուժումը նոր բան մը չէ։

Տօքթ. Ֆոնթընայլ յիշեց այն երդումը զոր կոմսը պահանջած էր իրմէ։

—Ատա՛նկ բան չըսի։

—Այո՛, չըսիք, բայց ձեր պատասխանէն այնպէս կը հետեւի...

— Ձեր ենթադրած տարակոյսներուն ծնունդ տուող դիտողութիւն մը չըրի բնաւ։

—Եւ այդ մարդը ձեր աչքին տակ աղէկցեր է՝ առանց ուշադրութիւննիդ գրաւելու... Ձեզի պէս հմուտ ու բանիմաց բժիշկ մը ինչպէս կ'ըլլայ որ այդքան անտարբերութիւն ու անփորձութիւն ցոյց կուտայ...

Պ. Մէնէօթրօ տարակուսանքի շարժուձեւ մը ըրաւ։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ